

Kapitola č.3 Ceny a inflace

Klíčová slova: ... (doplnit)

3.1. – Trh, nabídka, poptávka, rovnovážná cena

K sedí u notebooku, přichází k ní R – virtuální pozadí – plakáty s grafy „Vzájemné působení nabídky a poptávky“, „Rovnovážná cena“, „Účetní cena zboží“ atd. – dialog ve znakovém jazyce

R: Co hledáš?

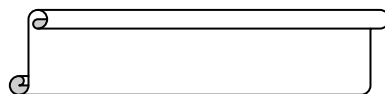
K: Dívám se na ceny notebooků. O prázdninách jsem byla na brigádě, vydělala nějaké peníze, tak si chci koupit notebook. A jenom žasnu, jaké jsou rozdíly v cenách.

R: Jak to myslíš?

K: Existují dva notebooky, které vypadají skoro stejně, mají i podobné parametry a je v nich cenový rozdíl až 5 tisíc. A to nemluvím o rozdílu v cenách mezi internetovými obchody a [kamennými prodejny](#). A jak se mění ceny v čase. Občas je akce, kdy je stejný notebook určité značky levnější i o několik tisíc. Jak je to možné?

R: Je to možné a je to normální. Ceny totiž u nás i ve většině civilizovaných zemí světa ovlivňuje trh. Vysvětlíme si hlavní pojmy, které působí na tvorbu cen.

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem



Kamenný obchod (prodejna) je taková forma [malooobchodního](#) prodeje, která pro svou činnost používá prostory přístupné zákazníkům, jako jsou [budovy](#), stánky nebo [kiosky](#). Tento pojem se používá vždy tam, kde zákazník přichází přímo do provozovny prodejce a jedná s prodavači. To platí i tehdy, kdy objednávka je učiněna přes internet nebo písemně. Některé internetové obchody využívají kamenné obchody jako místa výdeje zboží. Termín „kamenný“ je obrazný - většina prostor není vystavěna z kamene, ale z jiných materiálů. Pojem kamenný obchod se používá v kontrastu k pojmu [internetový obchod](#), při kterém se obchoduje v on-line systému, bez přímého osobního kontaktu mezi prodavačem a kupujícím.
Zdroj.: www.wikipedia.cz

TRH = prostor, na kterém se setkávají kupující (poptávka) a prodávající (nabídka) a tvoří se cena výrobku nebo služby; uskutečňuje se zde koupě (kupující, spotřebitel) a prodej (prodávající, výrobce) – dochází ke směně zboží a služeb – obvykle formou peněz

Tip pro učitele

Ekonomické prostředí, ve kterém určuje cenu trh, nazýváme tržní mechanismus nebo také tržní hospodářství. →

TRH = systém, který určuje pravidla, podle kterých kupující a prodávající stanovují své ceny, nabízené a kupované množství.

Formy trhu mohou být různé, například:

- farmářské trhy, kde se střetávají zemědělci, kteří nabízejí své produkty a spotřebitelé, kteří produkty (zeleninu, maso a masné výrobky, sazeničky květin či zeleniny) poptávají;
- trh práce, na kterém zaměstnavatelé práci nabízejí, zatímco zaměstnanci ji zde shánějí;
- burzovní trh, na kterém lze nakupovat a prodávat různé investiční nástroje (směnky, akcie)

Upozorněte žáky na skutečnost, že v minulosti, dokud nebyly zavedeny peníze, probíhaly trhy, kde se směňovalo zboží nebo služby vzájemně přímou směnou – např. zemědělec přinesl kováři mouku a ten mu okoval koně. Dodnes takové trhy probíhají v rozvojových zemích – např. v Africe, Asii apod.

V minulosti v dobách, kdy vládl v ČR komunismus, byly ceny regulované státem. O cenách nerozhodovala nabídka a poptávka, ale úředníci ministerstev. Takové hospodářství existuje i dnes v totalitních státech, jako jsou Kuba, Venezuela apod.

Poptávka – kupující (zákazníci) se zajímají o koupi určitého zboží nebo o určitou službu, tzn. poptávají zboží nebo službu - z toho vznikl termín „poptávka“.

Nabídka – prodávající nebo poskytovatelé služeb své zboží nebo služby zákazníkům nabízejí – z toho pojem „nabídka“

Pozn. Účastníci **trhu** (prodávající a kupující) na něj vstupují dobrovolně s cílem maximalizovat svůj užitek, resp. uspokojit svou potřebu

NABÍDKA = objem zboží nebo služeb, které chce výrobce, prodejce nebo poskytovatel služby na trhu prodat za určitou cenu.

Poptávka vyjadřuje ochotu a schopnost spotřebitelů (zákazníků) kupovat zboží nebo služby v určitém čase a místě a za určitou

Základní znaky tržního mechanismu:

1. Zboží či služby jako produkt určený pro trh, jsou prodávány za cenu, která vzniká na základě vztahů mezi výrobcí a spotřebiteli.
2. Příjmy výrobců (prodávajících) jsou výsledkem prodeje výrobků a služeb.
3. Výrobce musí mít možnost kombinovat výrobní činitele (vstupní materiály, ale i měnit strukturu a objem výroby.
4. Spotřebitel musí mít možnost výběru, tj. nesmí být nucen k nakupování určitého druhu výrobku, jestliže má možnost zvolit si na trhu z různých cen a výrobků.
5. Musí být zajištěna možnost svobodné volby.

Nabídka je ovlivňována různými faktory.

Zejména :

- cena daného zboží nebo služby;
- výrobní náklady související s výrobou zboží nebo poskytnutím služby;
- ceny alternativních výrobků
- počet výrobců či dodavatelů (včetně dovozu ze zahraničí)
- specifické faktory, např. počasí v zemědělství a na něm závislá velikost úrody
- očekávání spotřebitelů

Poptávka je ovlivňována různými faktory.

Zejména :

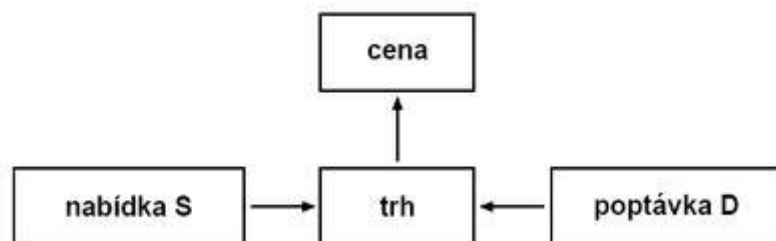
- cena poptávaného výrobku nebo služby;

Alternativní výrobky – odborně nazývané **substituty** = produkty a služby, které uspokojují stejné základní potřeby, pro zákazníka představují alternativu (např. rohlík nebo houska, kino nebo divadlo).

Klíčový faktor poptávky = to, co rozhoduje o tom, který výrobek si zákazník koupí – vesměs zákazník hledá zboží nebo službu za nejnižší cenu – to ale neplatí vždy –

cenu. Klíčovým faktorem poptávky je obvykle cena zboží nebo služby.

Nabídka a poptávka na sebe vzájemně působí. Graficky to můžeme znázornit takto:



[komentář k obrázku](#)

do obrazu vstoupí *K* – stojí spolu s *R* před rozvinutým plátnem, na kterém je schéma tržního prostředí – vedou spolu dialog

K: Takže, pokud tomu dobře rozumím, určuje cenu výrobku to, jaký je o něho mezi zákazníky zájem a jaká je konkurence.

R: Správně. Když před časem vymyslela firma APPLE první iPhone, byl to v té době jediný chytrý telefon na trhu. Po celém světě lidé stáli na něho fronty. Poptávka převýšila nabídku.

K: Takže cena mohla být hodně vysoká.

R: A byla. Postupně začali ale chytré telefony vyrábět i další výrobci. Samsung, Nokia a další.

K: Přišla konkurence a ceny šly dolů.

- cena alternativních výrobků
- příjmy domácnosti;
- struktura potřeb domácnosti;
- působení reklamy;
- místo, kde spotřebitel žije.

například bohatí lidé kupují úmyslně drahé nebo i nejdražší výrobky, aby dali najevo své bohatství

Nabídka a poptávka po určitém zboží či službě jsou prostřednictvím **ceny** neustále v pohybu, při zvýšení ceny určitého zboží či služby klesá jeho poptávané množství zákazníci (spotřebitelé). Naproti tomu nabízené množství jiného zboží či služby se zvyšuje. Střetává se tak poptávka a nabídka po určitém zboží či službě a to na trhu vytváří rovnovážnou cenu a rovnovážné množství - vzniká tržní rovnováha - průsečík křivky poptávky a nabídky.

Výše ceny ukazuje, do jaké výše jsou kupující (zákazníci) ochotni vzdát se části svých úspor či se zadlužit a na druhé straně i ochotu výrobců (prodávajících), za jakou cenu jsou schopni tento výrobek nabídnout

R: Přesně tak. Nebo jiný příklad. V létě přijdou rozsáhlé povodně, které zničí zemědělcům úrodu. Bude nedostatek obilí a tím i mouky a krmení pro zvířata. Poptávka po zemědělských produktech převyší nabídku. Ceny půjdou nahoru.

K: Když ale někteří prodejci nakoupí obilí levně v zahraničí a přivezou ho k nám, poptávka a nabídka se vyrovnají a ceny půjdou zase dolů.

R: Výborně. Už tomu rozumíš. Řečeno jednoduše: Cenu sice určuje výrobce, ale kupující rozhodne, zda zboží za tuto cenu koupí. Cena vzniká vzájemným působením prodávajících a kupujících na trhu.

3.2. Tvorba ceny

Modelová situace č.4 – tvorba ceny

Spustit modelovou
situaci

Přeskočit modelovou
situaci

Ž1 a Ž2 se potkají před školou. Ž1 přijíždí na kole – komunikují ve znakovém jazyce

Ž2: Čau.

Ž1: Čau.

Ž2: Jakto že máš pořád ještě to kolo. Vždyť jsi ho chtěl už před měsícem prodat?

Ž1: Chtěl. Dal jsem si i inzerát do inzerčních novin a na internet. Ale nikdo se neozval.

Ž2: Jak je to možné? A jakou jsi tam dal cenu?

Ž1: Osm tisíc.

Ž2: Ty jsi blázen. Díval ses na ceny v cyklobazarech? Nebo aspoň

(náklady + zisk).
Při přebytku nejde zboží či služby na odbyt (neprodává se) - soutěž prodávajících. Chtějí-li zboží či služby prodat, musí snižovat ceny, tím však také klesá nabízené množství. U kupujících snížení ceny vyvolá zvýšení poptávaného množství a přebytek se snižuje.

na internetu na nějaké portály nabízející ojetá kola? Tam koupíš slušné kolo za polovinu.
Ž1: Za polovinu? Vždyť jsem ho koupil za deset. Poctivě se o něho celé tři roky staral. Je jako nové. Chci za něho aspoň osm. To je úměrná cena.
Ž2: To si myslíš ty. Ale když jiní prodejci nabízejí podobné kolo o polovinu levněji, tak nemáš šanci.
Ž1: Moje kolo je ale jako nové. Nemohu ho prodat levněji.
Ž2: Tak ho neprodáš vůbec. Znovu opakuj. Podívej se do cyklobazarů nebo na internet. Tam jsou desítky, možná stovky kol podobného typu za podstatně nižší cenu. Nabídka převyšuje poptávku. Musíš jít s cenou dolů.
Ž1: Myslíš? Ale to prodělám. A budou mi chybět peníze na to nové kolo, které chci.
Ž2: Když proděláš, tak neprodávej a nechej si ho.
Ž1: Asi máš pravdu. Tak ho zkusím prodat za šest. Třeba se to povede.

Tip pro učitele

R a K ve virtuálním prostředí (...bude doplněno)

R: Řekli jsme si, že cena vzniká vzájemným působením prodávajících a kupujících na trhu. Tržní síly tedy vedou k utváření rovnovážných cen u všeho zboží a služeb.

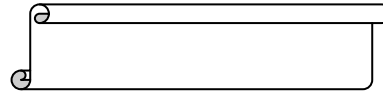
K: Co to je rovnovážná cena?

R luskne prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje

Prodiskutujte se žáky, jak může Ž1 zvýšit prodejnost svého kola za vyšší cenu.

Možné odpovědi:

- Dát kolo do cyklobazaru, kde si ho budou moci zájemci o koupi prohlédnout a zjistit, že je v perfektním stavu,
- zkusit ho prodat na nějakém aukčním internetovém portálu s uvedením, že je ve vynikajícím stavu a doprovodit inzerát fotkou – v aukci vidí, jaký bude o kolo zájem (kolik zájemců se aukce zúčastní a na jakou cenu se kolo vyšplhá) a podle toho se rozhodnout.



R: Rovnovážná cena je taková, kdy platí
objem nabídky = objem poptávky

další text je veden pouze v dialogu – na plátno se nepíše

K: To znamená, že množství výrobků či služeb, které jsou lidé ochotni koupit se rovná množství výrobků nebo služeb které jsou výrobci ochotni dobrovolně dodat na trh. Je to tak?

R: Ano je. Kdo má zájem se podívat, jak je to znázorněno graficky, může se podívat sem (*ukáže prstem do místa, kde je odkaz na graf*)

[graf rovnovážné ceny na trhu](#)

ÚKOL Č.3

PŘESKOČIT ÚKOL Č.3

KLÍČ K ÚKOLU Č.3

Tip pro učitele

skok do přílohy č.4

Úkol – určení rovnovážné ceny
úkol vč. pracovního listu a klíče ke
správnému řešení **doplň ing. Holubová**

Významný ekonom Adam Smith se ve své knize Bohatství národů zmiňuje o neviditelné ruce trhu:

„Když se jedinec ze všech sil snaží použít svůj kapitál na podporu domácího průmyslu tak, aby výroba měla co největší hodnotu, pak nutně usiluje o to, aby roční příjmy společnosti byly co nejvyšší. Ovšemže většinou není jeho úmyslem podporovat veřejný zájem a ani neví, nakolik jej

<p><i>R a K pokračují v dialogu, který se souběžně zobrazuje ne plátně</i></p> <p>R: Tržní cena je cena, za kterou se právě v daném okamžiku na trhu prodává a nakupuje dané zboží či služba. Pokud se tržní cena nerovná ceně rovnovážné, tak vzniká na trhu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - přebytek množství zboží nebo služeb; - nebo nedostatek množství zboží či služeb. <p>Cena zboží nebo služby je peněžním vyjádřením hodnoty. Hodnota je tvořena v zásadě ze dvou částí:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hodnota zboží nebo služby (tzv. účetní hodnota) = náklady. 2. Užitná hodnota pro spotřebitele z marketingového pohledu = užitek pro spotřebitele. 		<p>podporuje ... myslí jen na svůj zisk a v tom, jako v mnohém jiném, jej vede neviditelná ruka, aby podporoval cíl, který neměl vůbec v úmyslu.“</p> <p>Adam Smith uvádí také příklad, který ilustruje jednoduše tohoto principu: „Není to laskavost řezníka, sládka nebo pekaře, které vděčíme za svůj oběd, ale je to jejich ohled na jejich vlastní zájem. Nespoléháme se na jejich lidskost, ale na jejich sebelásku a nikdy jim nezdůrazňujeme naše potřeby, ale jejich výhody“</p> <p>Prodiskutujte se žáky tyto citáty. Co si o nich myslí, zda jim rozumějí a zda s nimi souhlasí.</p>
---	--	---

Účetní hodnota zboží

Užitná hodnota pro spotřebitele

Cena

Cena = hodnota zboží + užitná hodnota pro spotřebitele

POKRAČOVAT

Plátno se smotá

K: Ty říkáš, že o ceně výrobku rozhoduje jenom trh. To přece není pravda. Když stolař vyrobí stůl, tak musel na jeho výrobu koupit dřevo, musel si koupit nářadí, několik hodin nebo dnů na jeho výrobě pracoval... Nemůže přece potom vyjít před dílnu a zavolat: „Halo trhu! Za kolik mám ten stůl prodat“.

R: Samozřejmě. Každý výrobce si do ceny musí započítat náklady.

A to nejen na výrobu, ale i distribuci a prodej. A také zisk.

V principu existují dva základní přístupy k tvorbě ceny:

marketingový přístup a nákladový přístup.

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

R: Nejdříve se podíváme na

NÁKLADOVÝ PŘÍSTUP

Do ceny je třeba zahrnout veškeré vynaložené náklady na zhotovení výrobku nebo poskytnutí služby:

- náklady na materiál;
- náklady na mzdy;
- náklady na energie (elektřina, voda, plyn);
- náklady na opotřebení majetku, např. strojů, budov (tzv.odpisy).

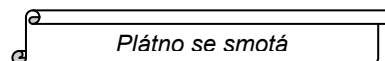
K tomu se připočítá předpokládaný [zisk](#)

CENA = NÁKLADY + ZISK

Pokud je výrobce nebo poskytovatel služby plátcem DPH, připočítá se k ceně daň z přidané hodnoty, neboli [DPH](#).

CENA = NÁKLADY + ZISK + DPH

R: (komentuje nápis na plátně). Výsledná cena se tedy rovná součtu výrobních nákladů, zisku a DPH.



POKRAČOVAT

R: Ukážeme si to na příkladu:

Zisk = to, co podnikateli nebo firmě (jejím majitelům nebo společníkům) zůstane pro osobní potřebu nebo pro další investice do rozvoje firmy

DPH = daň z přidané hodnoty - má u nás dvě sazby:

- **základní** – používá se pro většinu výrobků a služeb;
- **sníženou** – používá se pro většinu potravin, zdravotnických potřeb, knih, časopisů.

V roce 2013 činí základní sazba 21%, snížená 15%. Některé výrobky a služby jsou od DPH **osvobozeny** – finanční činnosti, pošta, vzdělávání, zdravotnictví apod. Daň z přidané hodnoty tak platíme téměř vždy, když něco kupujeme. [DPH](#) zvyšuje cenu zboží.

DPH = daň z přidané hodnoty.
Bližší informace možno získat v Multimediálním výukovém programu „Nebojme se trhu práce, i když neslyšíme“, který vydaly společně Free Art s.r.o. a Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené ve Valašském

R luskne prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevují tabulky, které R znakovým jazykem komentuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

R: Firma Budzel vyrobila na zakázku postel. Dřevo, kování, barvy a ostatní materiál stály firmu 4000 Kč. Odpisy zařízení dílny na 1 výrobek činí 800 Kč, náklady na dopravu a montáž u klienta jsou 200 Kč. Mzdy činí 1000 Kč a ostatní náklady na služby dodavatelů, včetně služeb jsou 500 Kč. Zisková přírážka firmy činí 10%. Kalkulace firmy bude následující:

POLOŽKA	NÁKLADY v Kč
Materiál	4000
Odpisy a opotřebenění nástrojů	800
Doprava	200
Mzdy	1000
Služby	500
Náklady celkem	6500
Zisk 10%	650
Celková kalkulovaná cena	7150

Pokud je firma BUDZEL plátcem DPH, musí k této ceně připočítat ještě 21% DPH. Tabulka se tedy rozšíří...

POLOŽKA	NÁKLADY v Kč
---------	-----------------

Meziříčí v r. 2010. U nich je také možno materiál formou DVD získat.

Materiál = dřevo, barvy, kování atd.
Odpisy = opotřebenění strojů (hoblovka, pila, bruska atd.) – snížení jejich hodnoty
Doprava = doprava materiálu do dílny a doprava hotového výrobku k zákazníkovi
Mzdy = mzdy zaměstnanců, kteří se na výrobě a montáži podíleli i část mzdy zaměstnanců administrativy, pokud firma takové má (např. účetní, skladník apod.)
Služby = montáž postele u zákazníka + další služby

Materiál	4000
Odpisy a opotřebenění nástrojů	800
Doprava	200
Mzdy	1000
Služby	500
Náklady celkem	6500
Zisk 10%	650
Celková kalkulovaná cena	7150
DPH 21%	1502
Prodejní cena	8552

do obrazu vstoupí K

K: Tomu rozumím. Ale kde je ten trh, o kterém jsi pořád mluvil?

R: Výrobce nebo prodávající, tedy obchodník, si při stanovení ceny musí vždy zvážit nejen zda mu stanovená cena přenese dostatečný zisk, ale také to, zda si zákazník výrobek nebo službu za nabídnutou cenu koupí. Tedy zda ta cena odpovídá tržní ceně. A to je právě ten druhý princip stanovení ceny. Marketingový.

Ve spodní části obrazu se objeví titulek:




Chceš vědět více o marketingovém principu stanovení ceny?

Klikni [sem!](#)

Marketingový přístup

Cena je stanovena podle poptávky na trhu a podle cen konkurence

- 1) Při orientaci podle poptávky na trhu se musí výrobce dozvědět jakou cenu je zákazník ochoten zaplatit za zboží. Tuto informaci získá např. pomocí různých anket.
- 2) Při orientaci podle cen konkurence si výrobce musí zjistit ceny, za které

<p style="text-align: center;">    </p>	<p>nabízejí své služby či výrobky jeho konkurenti, např. z internetu, z tisku či dle obchodů v okolí.</p> <p>V praxi při stanování ceny se oba přístupy často kombinují</p> <p>Pokud je cena stanovena podle nákladového přístupu, je třeba zvážit, zda je výrobek či služba za tuto cenu prodejná, zda cena není příliš vysoká. Pokud je cena stanovena podle marketingového přístupu, je třeba zvážit, zda je výrobce schopen za tuto cenu výrobek vyrobit a prodávat.</p> <p>Příklad k řešení: Kalkulované náklady na výrobu lampičky činí 80 Kč. Zisk je stanoven na 25%. Jaká bude prodejní cena s DPH v roce 2013?</p>	<p><i>do formy pracovního listu upraví nebo zamění za jiný příklad podle potřeb výuky neslyšících žáků ing. Holubová</i></p>
<p><u>3.3. Odlišné ceny stejného výrobku</u></p> <p>Modelová situace č.5 – odlišné ceny stejného výrobku a cenové praktiky</p>		

**Spustit modelovou
situaci**

**Přeskočit modelovou
situaci**

E a K v supermarketu nebo hypermarketu v oddělení potravin, procházejí mezi regály, dívají se na zboží

E: Podívej. Tady mají ten jogurt, co mám ráda, za 8,90. A já ho včera u nás koupila za 11,50. Je to sice prkotina, ale jak může stát stejný výrobek v jednom obchodě o čtvrtinu méně než ve druhém? Nemá to prošlou záruční lhůtu?

K: Může to být jeden z důvodů. Ale to by to tady museli napsat. Těch příčin ale může být více. Obecně velké obchodní řetězce mají nižší ceny než drobní prodejci. Protože berou od výrobců velké množství zboží a tak mohou od nich požadovat lepší cenu. A tady je navíc napsáno, že je to AKCE.

E: To znám. Napíšíou, že je něco akce, vystaví pár kousků, které jsou opravdu zlevněné, a pak napíšíou, že zboží v akci je vyprodáno. A zákazník si musí koupit jiné zboží za normální cenu. Nebo k ceně v akci napíšíou, že původní cena byla vyšší, tu pak přeškrtnou a zákazník si myslí, že ušetřil. Ale ve skutečnosti to zboží nikdy nestálo víc než stojí teď v údajné akci.

K: Sem patří i finta, že zboží je sice vystaveno v akci se slevou, ale u pokladny účtováno bez ní. A obchodníci se pak vymlouvají, že akční zboží už není na skladě, nebo že je vyprodané a toto je už nové, na které se akce nevztahuje. To už ale mluvíme o nekalých obchodních praktikách. Vesměs AKCE dělají velcí obchodníci pravidelně a mají daného zboží dostatek a skutečně ho zlevní.

E: A jak se jim to vyplatí? Tím si přece snižují zisk.

K: Ale přilákají více zákazníků. A tím se jim to vyplatí. Navíc, jak jsi sama říkala, když už sem do obchodu přijdeš pro zlevněný jogurt, tak si koupíš i jiné věci, které právě potřebuješ. A obchodník už vydělává.

E: Jasně. Jogurt, to je prkotina. Ale velké rozdíly jsou třeba v cenách elektroniky nebo oblečení v normálním obchodě a na internetu.

K: Tak to jasné proč. Internetový obchodník nemusí platit nájem za prodejnu, mzdy prodavačům, skladové prostory...

E: Jakto, že nemusí platit skladové prostory? Přece to zboží musí mít někde uskladněno. A prodavače, kteří vyřizují objednávky po internetu také musí platit.

K: To ano. Ale všeho je méně. Jeden operátor u počítače vyřídí objednávky tolika zákazníků jako 3 prodavači v normální prodejně. A řada internetových obchodů má dohodu s výrobcem, že ti posílají své zboží zákazníkům přímo podle pokynů internetového prodejce. Takže nepotřebují skladové prostory. Ale to je na delší povídání. Pokud tě to zajímá, podívej se u nás ve škole na DVD „Základy podnikání pro osoby se sluchovým postižením“, které vydala Unie neslyšících Brno. Tam je to podrobně popsáno. A ještě tě chci upozornit na jednu věc. Nákup po internetu má proti normální prodejně také některé nevýhody.

E: Vím. Nemohu si zboží pořádně prohlédnout ani vyzkoušet, musím čekat než mi ho pošlou, problémy jsou s reklamací. Ale ta cena je někdy o tolik nižší, že se to vyplatí.

modelová situace se zastaví

Tip pro učitele

Prodiskutujte se žáky:

- 1) Jaké jsou další možnosti různých cen stejných výrobků.
- 2) Jaké jsou další důvody nižších cen u internetových prodejců v porovnání s kamennými obchody

Podklady k bodu 2) možno získat

Ceny stejného výrobku se mohou lišit, např.:

- Podle místa prodeje: v chudých státech (s nižší kupní silou) jsou ceny výrobků nižší, než v bohatých státech (s vyšší kupní silou), např. cena stejného výrobku ve Francii a v Rumunsku; na kraji města a v centru města.
- ceny v kamenné prodejně nebo při koupi

3.4. Cenové praktiky

Pokračovat v modelové situaci

E zastaví se u regálu a prohlíží cenovky

E: Ale to mi řekni, proč tyhle sušenky stojí 14,90. Když desetníky už neexistují?

K: To věděl už Baťa, což byl ve třicátých letech světoznámý moravský podnikatel, který vyráběl ve Zlíně boty, že cena 14,90 působí na zákazníky lépe než 15. A to platí i u vyšších cen. 1498 vypadá na cenovce lépe než 1500. Ale existuje ještě spousta dalších triků. Podívejme se na ně.

K luskně prsty a v celém obrazu se objeví obrázek regálu, který je v příloze č.5

z výukového DVD „Základy podnikání pro osoby se sluchovým postižením“, které vydala Unie neslyšících Brno v rámci projektu „STOP komunikačním bariérám“ v r.2011 – více na <http://www.unieneslysicichbrno.cz/projekty03.php>

skok do přílohy č.5

na internetu:

- Podle zákazníků : věrnostní slevy stálým zákazníkům (např. věrnostní karty TESCO, čerpací stanice SHEEL); množstevní slevy (např. nákup jogurtů ve zvýhodněném balení); slevy pro děti.
- Podle období: vyšší cena v sezóně, např. „ Naše trendy na podzim a zimu 2012/2013; nižší po sezóně (např. slevy plážových tašek v září);
- Výprodejní akce – např. výrobky z výstav, předváděcí vozy.

O rozmístění zboží v regálu rozhoduje prodejce. „Regálné“ je zákonem omezeno, ale dodavatel si může pronajmout „akční zóny“, např. čela regálů.

Balíčky za výhodnou cenu. Balíčky ale mohou obsahovat zboží, které se hůře prodává, anebo dárek, který by si zákazník samostatně nekoupil.

Cena je stanovena tak, aby končila číslicí 9 („Baťovská cena“). Částka 19,90 Kč vypadá levněji než 20 Kč. Malým písmem je u ceny dopřáno, při jakých podmínkách platí. Např. „pro členy klubu“, „při nákupu nad 6 ks“, „cena bez DPH“, cena se také může vztahovat např. k 1 kg výrobku.



ÚKOL Č.5

PŘESKOČIT ÚKOL Č.5

Wobbler

Z anglického wobble – houpat se.

Forma reklamy v místě prodeje.

Jedná se o malý obdélník z plastu nebo tvrdého papíru, kartonu, který vyčnívá z regálu na proužku papíru. Trochu se hýbe díky proudění vzduchu v obchodě – díky tomu přitahuje pozornost. Nejvyšší účinek má, je-li umístěn ve výšce očí.

Shelf stopper

Forma (formát) reklamy v místě prodeje, v obchodech. Reklama na úzkém pruhu papíru, kartonu či umělé hmoty, která je umístěna na regálu svisle, kolmo do uličky. Zpravidla je umístěna tak, aby upozorňovala na produkty umístěné v regálu.

zdroj:

<http://www.mediaguru.cz/medialni-slovník>

Uveďte konkrétní příklad odlišnosti ceny v návaznosti na období.

Které cenové triky znáte?

do formy pracovního listu upraví nebo zamění za jiný vlastní příklad podle potřeb výuky neslyšících žáků **ing. Holubová**

POKRAČOVAT

Obrázek se vytratí – v obraze se objeví úvorní screenshot modelové situace

3.5. Inlace

Spustit modelovou
situaci

Přeskočit modelovou
situaci

O = otec – neslyšící - věk 40 - 45 let – komunikuje českým znakovým jazykem

M = matka – nedoslýchavá - věk 40–45 let komunikuje znakovým jazykem i mluveným slovem (s určitými problémy)

D = dcera – neslyšící - věk 16-18 let- komunikuje českým znakovým jazykem

O+M sedí doma kolem stolu a probírají došlou poštu – baví se znakovým jazykem

M: Podívej, zase nám zvýšili nájem za byt.

O: A proč? Vždyť tady nic nevylepšili, nebyly žádné velké opravy a ve smlouvě přece máme stanovenou stejnou cenu nájmu na 5 let?

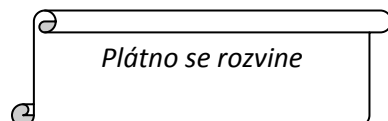
M: Píšu, že je to zvýšeno „o míru inflace ve smyslu inflační doložky smlouvy o nájmu“. Co to je „míra inflace“?

k diskutující dvojici přijde D a hrdě vychrlí definici

D: **Inlace** je nárůst všeobecné cenové hladiny zboží a služeb v ekonomice v určitém časovém období. Zjednodušeně je možno inflaci nazvat jako snížení kupní síly peněz.

M: Cože ?

D se mimikou podívá se nad nechápavostí M, luskně prsty a přes reálnou scénu se rozvine animované plátno, na kterém je napsáno to, co D znakuje)



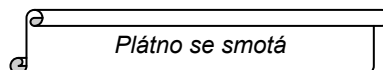
INFLACE = SNÍŽENÍ KUPNÍ SÍLY PENĚŽ.

VÝVOJ INFLACE UDÁVÁ MÍRA INFLACE.

MÍRA INFLACE SE VYPOČÍTÁVÁ JAKO POMĚR VYBRANÉHO CENOVÉHO INDEXU NA ZAČÁTKU A NA KONCI SLEDOVANÉHO OBDOBÍ.

ČISTOU INFLACI V ČESKÉ EKONOMICE VYPOČÍTÁVÁ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

**Pokračovat
v modelové situaci**



O: Jak to všechno víš?

Vývoj inflace = změna cenové hladiny za určité období

např. Index spotřebitelských cen – ten srovnává cenu určitého souboru výrobků a služeb, spotřebovávaných průměrnou domácností – tzv. spotřebního koše – na začátku a na konci sledovaného období (např. za jeden rok)

Spotřební koš je fiktivní soubor několika set položek, které vystupují jako reprezentanti výdajů běžné domácnosti. – např. výdaje na bydlení, stravu, základní oblečení, kulturu atd. Každá položka má v uvedeném souboru svou váhu. Celková cena koše se vypočítá ze skutečných cen jednotlivých výrobků a služeb v daném časovém období

D: Učili jsme se to ve škole.

O: To znamená, že když jsem vloni za 100 korun nakoupil 7 piv a teď koupím jenom 6, může za to inflace.

D: Zjednodušeně řečeno ano. Zvýšení ceny piva samozřejmě může být způsobeno dalšími vlivy, ale určitě za to může i inflace.

M: Vzpomínáš jak jsme byli za mlada v Chorvatsku a ty jejich peníze, které nám zůstaly z předcházející dovolené, neměly skoro žádnou cenu.

O: Máš pravdu. Chlap u pumpy si před námi a jedním Holanďanem zapálil desetitisícovou bankovkou cigaretu. A smál se, že jejich peníze nemají žádnou cenu, protože díky válce je obrovská inflace..

poslední záběr, ve kterém O ukazuje, jak si Chorvat zapálil cigaretu bankovkou, se zastaví do „mrtvoly“. Tento statický záběr zůstane na pozadí. No něho nakličovaně vstoupí R

R: Účinky inflace mohou být negativní, ale i pozitivní.

R luskne prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

Negativní účinky inflace:

- snížení reálné hodnoty peněz

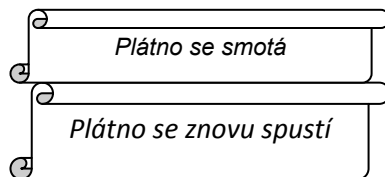
snížení hodnoty peněz – to se týká nejen těch, které máte v peněžence, ale i vašich úspor, které máte na účtu v bance, na stavebním spoření apod.

- vynucený růst úspor
- nejistota, jak se bude hodnota peněz měnit v budoucnu
- existence nedostatkového zboží

Pozitivní účinky inflace:

- možné snížení úrokových sazeb úvěrů
- ochota malých i velkých investorů investovat do nepeněžních projektů

POKRAČOVAT



Průběh zvyšování cen u inflace provází **zvyšování mezd (valorizace)**.

Inflace není růst životních nákladů, ale pokles kupní síly peněz.

Opačným jevem k inflaci je deflace

růst úspor - musíme více šetřit, abychom si mohli koupit výrobek, jehož cena roste

lidé vykupují vše, co má trvalou hodnotu – proto může u některých druhů cenného zboží nastat nedostatek

Základní úrokové sazby stanoví česká národní banka. V návaznosti na snížení základní úrokové sazby se snižují i úrokové sazby úvěrů u komerčních bank

Např. místo aktivit na burze investuje nějaký velký investor výstavbu obytných domů – ty by bez velké inflace možná nikdy nevznikly

Deflace = cena peněz stoupá, ceny zboží a

Např. v r. 2008 v průběhu krize na Islandu byly zcela vyprodány drahé značkové hodinky – lidé vybírali z bank své úspory a kupovali drahé hodinky, protože se domnívali, že hodinky svou cenu neztratí, zatímco peníze ano.

Očekává-li se, že inflace bude stoupat tím bude hodnota peněz rychle klesat, vyplácí se zadlužit. A každý, kdo chce spořit, by si měl tyto úspory uložit do něčeho, jehož hodnota bude držet s inflací krok – např. zlato, nemovitosti, obrazy apod.

Investor = fyzická osoba, banka, investiční fond, penzijní fond, pojišťovna apod. , který vyhledává nejlepší způsob, jak zhodnotit své finanční prostředky, které dočasně nepotřebuje (volné finanční prostředky)

Tip pro učitele

služeb klesají

Uveďte žákům konkrétní příklady, kdy inflace dosáhla obrovských rozměrů, že musela být řešena měnovou reformou

Prodiskutujte se žáky, jaké jsou možné způsoby „bezpečného“ investování v případě očekávané velké míry inflace

Prodiskutujte se žáky, kdo na velkou míru inflace nejvíce doplácí

Turecko bylo v posledních desetiletích pod vlivem výrazné inflace. To vedlo k tomu, že v zemi postupně obíhaly bankovky výlučně milionové a vyšší. Nejmenší užívaná mince byla 50 000 lir. (Poplatek za použití toalety byl cca 150 000 lir.) Byla proto v r. 2005 provedena měnová reforma v poměru 1:1 000 000.

Cena zlata stoupá již více než desetiletí. Jednouncová investiční mince (cca 31 gramů) stála před v r. 2009 roky u nás kolem 18 000Kč. V roce 2013 už cena takovéto mince byla cca 34 000 Kč.

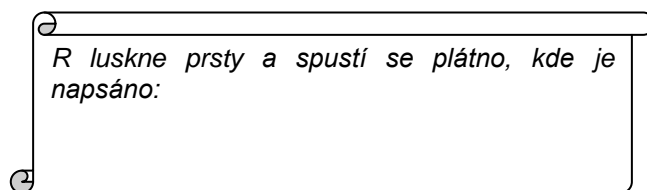
Nejtvrději inflace dopadá na lidi, kteří z nějakého důvodu nemohou změnit podmínky smluv, které uzavřeli. Mohou to být například penzisté, kterým nejsou důchody zvyšovány spolu s inflací. Též různé dlouhodobé smlouvy, ve kterých při podpisu nebyla zabudována inflační doložka, mohou přinést jedné straně ztrátu. Ochrana proti takovým změnám se říká indexace cen. Z toho také plyne, že negativní dopad má zejména neočekávaná inflace. Čím méně ji jednotlivé subjekty na trhu předpokládají a čím méně tedy přizpůsobují své počínání inflaci, tím horší jsou pro ně její následky.

<p style="text-align: center;">ÚKOL Č.6</p> <p style="text-align: center;">PŘESKOČIT ÚKOL Č.6</p>	<p>Jaká byla výše inflace v ČR v minulém roce?</p> <p>Na jakém sortimentu zboží pozorujete v současné době vliv inflace; čím se projevuje?</p>	<p>pozn.: <i>upraví nebo zamění za jiný vlastní příklad podle potřeb výuky neslyšících žáků</i> ing. Holubová</p>
<p><i>Modelová situace – hraná scénka – vznik peněz a finančního trhu styl a la stará němá groteska – ČB, mírně zrychlená, „filmové škrábance přes obraz“ – natočeno např. ve Valašském muzeu????</i></p> <p style="text-align: center;">Spustit modelovou situaci</p> <p style="text-align: center;">Přeskočit modelovou situaci</p>	<p>scénář v samostatné příloze – vajíčka , sůl. kožešina, následně platba drahými kovy – mince, pak směnky, následně bankovky - padělatel , platební karty</p>	
<p style="text-align: center;">Kapitola 4 Peníze <i>klíčová slova: (doplnit ...)</i></p> <p><u>4.1. Historie peněz, formy peněz (ochranné prvky)</u></p> <p><i>Do obrazu vstoupí E, K a R</i></p> <p>E: Pořád se tady bavíme o penězích. A jak vlastně vznikly peníze? Jak se obchocovalo, když nebyly peníze? K: Dokud nebyly peníze tak fungoval směnný obchod. Někdo uměl třeba dělat z hlíny nádoby, jiný byl dobrý lovec a měl hodně kožešin. Tak si své zboží vzájemně vyměnili. Ale protože bylo</p>		

někdy těžké najít přesnou rovnováhu mezi směňovaným zbožím, vynalezli lidé peníze. Nejdříve to byly kusy drahých kovů, později kovové mince a teprve mnohem později papírové bankovky. Pokud si vzpomínám z dějepisu, v Evropě začaly platit první bankovky až v 17.století.

v pravém horním rohu se objeví titulek „[Historie bankovek](#)“ s odkazem do 2. úrovně.

R: Dnes už ale, jak sama víš, nemají peníze pouze podobu bankovek a mincí. Používáme i peníze, kterými platíme nepřímě. Pomocí platebních karet, převody z účtu na účet a podobně. Už jsme si u rozpočtu domácnosti říkali, že platby a příjmy můžeme dělat buď ve formě hotovostní nebo bezhotovostní.



Formy peněz v dnešní době:

1. hotovostní peníze - [mince a bankovky](#)

2. bezhotovostní peníze - [depozita](#)

První bankovky, které se vyvinuly z papírových směnek vznikly v Číně v 11. století. V Evropě začala první bankovky vydávat Stockholmská banka v r. 1661.

Oficiální kovové peníze(mince) vyrábí v ČR pouze a jediné Česká mincovna a.s. v Jablonci nad Nisou a papírové peníze tiskne Státní tiskárna cenin v Praze. Peníze (hotovostní) může vydávat pouze centrální banka, v ČR je to Česká národní banka.

Depozita = vklady na účtech v bankách

Šek je cenný papír, kterým majitel účtu dává

3. bezhotovostní peníze - [cenné papíry](#).

Tip pro učitele

POKRAČOVAT

R: I když se hotové peníze, tedy bankovky a mince podílejí na platebním styku u nás pouze asi ve 20%, máme je v rukou nejčastěji a nejčastěji bývají předmětem padělání.

E: To jako znamená, že si je někdo nakopíruje na barevné kopírce?

R: Jsou i takové pokusy. Ale takto jednoduše padělaná bankovka se lehce pozná. Ale jsou i profesionální padělatelé, kteří dokáží vyrobit bankovky, které na první pohled od skutečných nerozeznáš. Proto má každá bankovka určité ochranné prvky. Tady jsou...

R, K a E se vytratí z obrazu a přes celý obraz se ukáží jednotlivé bankovky a jejich ochranné prvky

Ochranné znaky peněz a způsob jejich překonávání:

1. Vodoznak

Vodoznak na bankovce nominální hodnoty 1000,- Kč

Cenné papíry= [šeky](#) a [směnky](#)

Doporučujeme promítnout žákům film o Státní tiskárně cenin, který je na internetové adrese

<http://www.stc.cz/v-1-film-o-statni-tiskarne-cenin.html>

Podrobné dokumenty k emisi peněz a ochraně platidel najdete na www.cnb.cz,
<http://www.papirovaplatidla.cz/informace/ochrann-prvky>,
<http://pro.studenty.sweb.cz/ochrann-prvky.html>

Vodoznak (nazývaný také vodotisk, průsvítka nebo filigrán) = ochranný prvek. Vzniká zesílením nebo zeslabením papírové hmoty, vymodelováním plastických obrazců v mokré fázi výroby, při zplstňování. Na

bance, která jeho účet vede, bezpodmínečný příkaz, aby vyplatila z jeho účtu oprávněnému majiteli šeku peněžitou částku uvedenou na šeku.

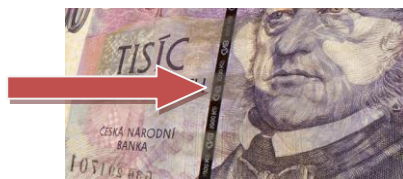
Směnka = úvěrový cenný papír, ze kterého vyplývá dlužnický závazek, který dává majiteli směnky nesporné právo požadovat ve stanovenou dobu stanovenou částku. Směnka musí obsahovat zákonem přesně stanovené údaje. Např. jasné označení, že se jedná o směnku, uvedení kdo a za jakých podmínek má komu zaplatit, jasné definovanou částku, kterou má zaplatit atd. Konkrétní forma naopak stanovena není: při splnění faktických náležitostí platí i směnka na pivním tácku.

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org>



2. Ochranný okénkový proužek

Ochranný okénkový proužek na bankovce nominální hodnoty 1000,- Kč



3. Ochranná vlákna

Ochranná vlákna na bankovce nominální hodnoty 1000,- Kč



4. Soutisková značka

bankovkách je viditelný pouhým okem při prosvícení bankovky

Okénkový proužek – stříbřité barvy je viditelný při bočním nasvícení bankovky

Ochranná vlákna = drobné čárky viditelné pod lupou nebo při osvětlení ultrafialovým světlem

Soutisková (průhledová) značka se skládá z obrazce, který je rozložen na obě strany.

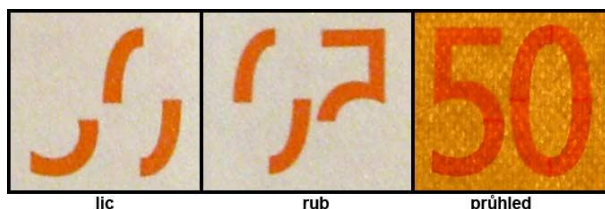
Jde o kovový nebo pokovený plastový proužek, který je zapracován do papírní hmoty během výroby. Ten může být v papíru zcela skryt, nebo jako u současných bankovek může částečně vylézat na povrch. Proužek často obsahuje i mikropísmo nebo hologram.

Do papírové hmoty jsou ve fázi zplstňování vláken přidávána **ochranná syntetická vlákna**. Část z nich může být při normálním světle neviditelná, avšak při použití ultrafialového světla jasně zazáří. Podobně se mohou chovat i vlákna, která jsou běžně viditelná, avšak pod zdrojem UV záření zcela mění barvu.

Soutisková značka bankovky nominální hodnoty 1000 Kč



Soutisková značka bankovky nominální hodnoty 50 EUR

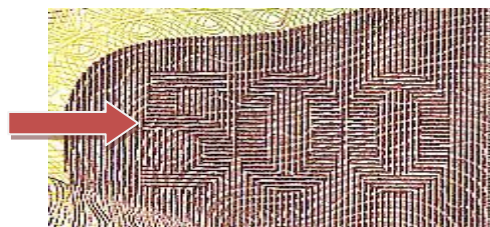


lic

rub

průhled

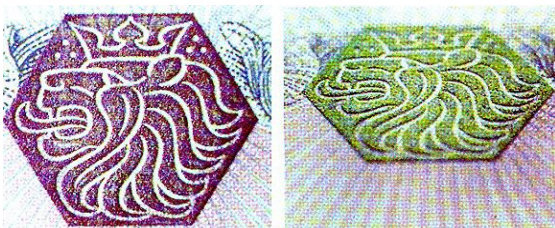
5. Skrytý obrazec



To znamená, že část obrazce se nachází na lícní straně bankovky, druhá část na straně rubové. Z jedné strany bankovky je tedy viditelná jen část značky, až druhé strany je viditelná část zbývající. V dopadajícím světle žádná z nich nedává smysl. Avšak při pohledu proti světlu se obě části spojí do jediného kompletního obrazce.

Skrytý obrazec je založen na optickém efektu vyvolaném specifickým uspořádáním plastických linek hlubotisku, na které dopadá světlo. Je vidět pouhým okem při správném úhlu nasvícení. Neviditelným se stane tehdy, sklopíme-li bankovku ve výši očí do vodorovné polohy proti zdroji světla. Z delší strany bankovky je obrazec pozitivní (tmavý), z kratší strany negativní (světlý). Skrytý obrazec je umístěn na lícních stranách bankovek v ornamentech na rameni portrétu, případně nad ním a tvoří ho vždy číslo označující nominální hodnotu bankovky.

6. Opticky proměnlivá barva (OVI)



7. Iridescentní pruh



8. Mikrotext



Tento ochranný prvek, je založen na optickém efektu, který závisí na úhlu dopadu světla na speciální tiskovou barvu. Segment vytištěný speciální tiskovou barvou mění své zbarvení v závislosti na tom, v jakém úhlu se bankovka sklopí proti dopadajícímu světlu.

Ochranný prvek založený na optickém efektu, který závisí na úhlu dopadu světla na **speciální barvu**. Ochranný **iridescentní pruh** (iridescentní znamená duhově proměnlivý) o šířce cca 20 mm je umístěn na lící straně blíže pravému okraji bankovky.

Při běžném pohledu na bankovku se jeví jako neprůhledný, slabě okrově zbarvený pruh, při sklopení bankovky proti světlu získává slabý barevný nádech (u 1000 Kč modrý) s kovovým leskem. Na iridescentním pruhu mohou být negativně (tj. jako světlá) vyznačena čísla označující nominální hodnotu bankovky. Při sklopení bankovky se tato čísla jeví proti lesklému pruhu jako tmavá.

Mikrotext je skrytý zpravidla v drobném dezénu bankovky, který je součástí jednotlivých vyobrazení na bankovce, nebo je doplňuje. Pouhým okem bez lupy je rozeznatelný jen z části. Jeho umístění u

Tento ochranný prvek je v ČR použit u bankovek s hodnotou 1000 Kč (barva stylizovaného lipového listu se mění ze zlaté na zelenou), 2000 Kč (struny lyry a mění se ze zlaté barvy na zelenou) a 5000 Kč (šestiúhelníková ploška s hlavou Iva se mění také ze zlaté na zelenou, u vzoru 1993 z purpurové přes zlatou na zelenou). – viz obrázek. U všech tří bankovek je tento ochranný prvek umístěn na lící straně.

Tato speciální barva se stává součástí bankovky již při výrobě papíru.

9. Ceninový papír

Tento papír musí mít větší pevnost a pružnost, odolnost vůči rozlámání při přehýbání a proti natržení. Ceninový papír musí snést několik tisíc dvojohybů, vydržet vysoký tlak tiskových válců a mít nízkou průsvitnost, aby se potisky líce a rubu vzájemně nerušily. Bankovní papír má ve srovnání s běžným konzumním papírem i odlišné chemické vlastnosti. Na rozdíl od běžných papírů vyráběných převážně z celulózy se vyrábí z bavlny nebo směsi bavlny a lnu.

10. Číslování bankovek

Pravé očíslované bankovky

jednotlivých bankovek je individuální.

Číslování bankovek má zvláštní grafiku. Každá bankovka má své vlastní číslo. Není možné, aby dvě bankovky měly shodné číslo.



Padělek číslování

11. Fluorescenční tiskové barvy

Bankovka nominální hodnoty 1000 Kč pod UV světlem



Jak rozpoznat pravost bankovek

Pozor! Padělání a pozměňování peněz v ČR jsou trestně postižitelné.

Nejvyšší trestní sazba je pro organizované skupiny působící na území více států a to odnětí svobody na 8 až 12 let.

Jak rozpoznat pravost platebního prostředku a to konkrétně bankovek?

Jednoduchý a dostupný nástrojem jak velmi rychle můžeme rozeznat padělek od pravých peněz je zvětšovací lupa. Dalším dostupným prostředkem jsou různé druhy testovacích zařízení. Nejběžnější a nejdostupnější jsou tzv. přenosné testery. Např. Euro Quick tester- jedná se o tužkový detektor, kterým lze ověřit pravost bankovek CZK, EURO, USD a dalších měn. Tento detektor lze přirovnat k lihové značkovací tužce (používá se běžně v hypermarktech). Provádí určitý chemický průzkum papíru škrtem na papír bankovky. Objeví se čára,

<p data-bbox="461 919 779 986">POKRAČOVAT</p> <p data-bbox="815 456 1133 528">ÚKOL Č.7</p> <p data-bbox="806 580 1124 647">PŘESKOČIT ÚKOL Č.7</p> <p data-bbox="806 788 1124 860">KLÍČ K ÚKOLU Č.7</p> <p data-bbox="743 1098 1124 1153"><i>Plátno se smotá</i></p>	<p data-bbox="1160 194 1619 260">která u pravé bankovky po chvíli zmizí, na <u>padělané zůstane</u>.</p> <p data-bbox="1160 429 1619 531"><u>V příloze č. 6</u> najdete obrázky 4 bankovek. Najděte mezi nimi tu, která je padělaná a zdůvodněte svůj výběr.</p> <p data-bbox="1160 767 1317 799">Bude doplněn</p>	<p data-bbox="1664 225 2112 347">Nejčastějším objektem padělatelů byly v roce 2010 bankovky 500 Kč a 1000Kč. Podvodně vyrobené mince měly nejčastěji hodnotu 2, 5 a 20 Kč.</p>
---	---	--

4.2 Hotovostní a bezhotovostní platby

Do obrazu vstoupí R a E na virtuálním pozadí(bude doplněno)

R: Hotovostní platby, tedy platby bankovkami a mincemi uskutečňujeme například v obchodě. Tam zaplatíme za nakoupené zboží a dostaneme doklad o zaplacení. Účet neboli paragon. Hotové peníze ale používáme také na poště nebo v bance. To když platíme poštovní poukázky zvané lidově složenky, vybíráme peníze z banky prostřednictvím výběrního lístku nebo bankomatu, nebo ukládáme hotové peníze na účet v bance.

K: Poštovní poukázka ale neznamená vždycky, že musíme platit. Také nám může někdo poštovní poukázku poslat peníze, které nám pak pošta vyplatí v hotovosti.

E: Tak z toho, co říkáš, znám akorát poukázky, které musíme platit. Ty nám domů chodí pořád. Ale že by mi někdo poslal na poštu peníze, to neznám.

K: Stává se to třeba, když doma platíte větší zálohy na plyn než jaká je potom spotřeba. Při vyúčtování za celý rok vám vznikne přeplatek, který pak dodavatel plynu pošle složenkou.

R: Pokud nejste domluveni na jiném způsobu. Takže si to shrneme:

Nejčastější platby v hotovosti a jim odpovídající doklady jsou: přímé platby za zboží v obchodě nebo za služby, u kterých dostanete paragon, platby prostřednictvím poštovních poukázek na poště, a hotovostní operace v bance. Tam mluvíme o pokladních složenkách a výběrních lístcích.

Nejčastější platby v hotovosti a jim odpovídající doklady:

- přímé platby za zboží v obchodě nebo za služby - paragon
- poštovní poukázky
- pokladní složenky
- výběrní lístky

R: Nejdříve si probereme poštovní poukázky. Jejich proplacení zajišťuje v České republice Česká pošta. Jsou různého typu: Poštovní poukázka typu A funguje tak, že peníze složíte v hotovosti na poště a ta je převede na vámi zadaný bankovní účet toho, komu peníze posíláte.

Poštovní poukázka typu A = hotovost-bankovní účet

Poštovní poukázka typu B je určena pro převod peněžních částek z bankovního účtu na hotovost.

Poštovní poukázka typu A = hotovost-bankovní účet

Poštovní poukázka typu B = bankovní účet - hotovost

K: To je právě ten typ poukázky, kterým se vrací přeplatky např. za plyn, vodu a podobně, o kterých jsme mluvili s Evou.

R: A poslední v řadě je Poštovní poukázka typu C. Ta slouží k zasílání peněz v hotovosti. To znamená vy složíte částku, kterou chcete někomu poslat, v hotovosti na poště a pošta ji pak příjemci vyplatí také v hotovosti.

K: A ještě poznámka. Za posílání peněz prostřednictvím poukázek se pochopitelně platí. Sazby jsou různé a mění se. Pohybují se

Poštovní poukázka typu A používá se např. k platbám za obědy ve škole, za pojistné apod.

Na poukázce typu B je uveden plátc – odesílatel peněz, příjemce si hotovost vyzvedne na poště (po předložení dokladu totožnosti)

The image shows a red and white postal order form (Poštovní poukázka A). It includes fields for the amount (2380.00), recipient (LBO Praha 3, Lucemburská 49, 130 00 Praha 3), and sender (JIRI, KLOB A, VINOVA, PRAHA 3). There are also fields for the postal office (130 00 Praha 3) and a barcode.

[viz příloha č. 9](#)

The image shows a yellow and white postal order form (Poštovní poukázka B). It includes fields for the amount (1400.00), recipient (MIESCHNER Lubek, 140 00 Praha 4), and sender (MIESCHNER Lubek, 140 00 Praha 4). There are also fields for the postal office (140 00 Praha 4) and a barcode.

[viz příloha č. 9](#)

v rozmezí 20 až 50 korun.

Poštovní poukázka typu A = hotovost-bankovní účet

Poštovní poukázka typu B = bankovní účet – hotovost

Poštovní poukázka typu C = hotovost - hotovost

ÚKOL Č.8

PŘESKOČIT ÚKOL Č.8

KLÍČ K ÚKOLU Č.8

POKRAČOVAT

Poštovní poukázku typu C použijete například, když chcete vrátit peníze kamarádovi, který bydlí na druhém konci republiky.

Úkol č.8

V příloze č. 10 najdete vzory nevyplněných poštovních poukázek typu A a C. Vyplňte tyto poukázky podle zadání

Ukázky právně vyplněných poukázek

[viz příloha č. 9](#)

Zadání, tzn. komu a jakou částku mají žáci poukázat doplní, příp. do formy pracovního listu převede ing. Holubová

doplní ing. Holubová

Plátno se smotá

(do obrazu vstoupí K a E, později se k nim přidá R)

K: Probrali jsme poštovní poukázky. Ale to není vše, co můžeme platit na poště hotovými penězi. Další důležitou službou je takzvané Soustředěné inkaso plateb obyvatelstva. Zkratka SIPO. Tato služba umožňuje sdružit všechny pravidelné platby jako jsou voda, plyn, nájem, telefon, pojistné, předplatné novin, poplatky za televizi, připojení k internetu a podobně do jedné jediné platby.

R: SIPO je sice možno hradit bezhotovostně z bankovního účtu, ale spousta lidí stále ještě dává přednost úhradě v hotovosti na přepážce pošty. Jak vypadá formulář soustředěného inkasa se můžete podívat na tomto odkazu.

R ukáže prstem dolů, kde se v obraze objeví [odkaz do přílohy č.9](#).

POKRAČOVAT

K: Teď nám ještě zbývá, objasnit si hotovostní operace v bance.

E: To nevím, k čemu mi to bude, když do banky vůbec nechodím.

Přeskočit následující dialog
o hotovostních operacích
v bance

K: Je pravda, že v současnosti je možno účty ovládat přes internet

Ukázka formuláře SIPO – [příloha č.9](#)

Ukázka formuláře SIPO (Soustředěné inkaso plateb obyvatelstva) s označenými částmi 1 a 2. Formulář obsahuje údaje o příjemci, adrese, telefonním čísle, datu narození, číslo účtu, datu a částce platby, a číslo poukázky. Vpravo je uvedeno číslo účtu +380 084. V dolní části formuláře je uvedeno číslo účtu +380 084 a číslo účtu +380 084.

[při této volbě skok na str.80](#)

a do banky zajít pouze pro platební kartu. A většina lidí to tak dělá. Ale může se stát, že budeš potřebovat vybrat nebo vložit hotovost na svůj účet. A pak je dobré vědět, jak se to dělá. Když chceš vybrat ze svého účtu peníze v hotovosti přímo na přepážce v bance, potřebuješ k tomu vesměs Výběrní lístek.

E: Proč bych vybírala na přepážce v bance, když mám platební kartu?

K: Protože tu kartu ti může někdo ukrást. Nebo se ti poškodí, nebude fungovat. A ty budeš potřebovat rychle peníze. Tak zajdeš do banky, u které máš účet, vypíšeš výběrní lístek a oni ti vyplatí peníze.

R: Důležité je, že nemusíš jít zrovna do té pobočky, kde máš založený účet, ale do kterékoliv pobočky tvé banky v České republice.

K: Ale já mám účet u internetové banky. Ta nemá žádné pobočky.

R: A to je právě jedna velká nevýhoda internetových bank. Tyto banky vesměs nevybírají za vedení účtu žádné poplatky, ale nemůžeš z nich vybírat ani do nich vkládat peníze v hotovosti. A to může být někdy problém.

K: Jak vypadá výběrní lístek se můžete podívat sem.

(Klára ukáže na odkaz v dolní části obrazu)

[Vzor výběrního lístku](#)

ÚKOL Č.9

Vzor [výběrního lístku](#)

The image shows a sample of a Czech checkbook form titled 'VÝBĚRNÍ LÍSTEK'. It includes fields for the account number, amount, date, and a grid for recording transactions. The form is pink and white.

V příloze č.11 najdete nevyplněný výběrní lístek. Vyplňte ho na částku 2531,- Kč. Účet číslo 74852631/0100.

Vybírat hotovost může pouze majitel účtu nebo osoba, která má dispoziční právo /dle podpisového vzoru – banka kontroluje shodu podpisu na **výběrním lístku** a na podpisovém vzoru/.

PŘESKOČIT ÚKOL Č.9

KLÍČ K ÚKOLU Č.9

K: A teď ještě tu druhou variantu. Například kamarád vám v hotovosti vrátí větší částku peněz, které jste mu půjčili. Pochopitelně ty peníze nechcete nosit u sebe, tak je vložíte do banky.

R: Máte dvě možnosti. U některých bank je možno vkládat peníze v hotovosti pomocí speciálního bankomatu. Pak postupujete jako při výběru. Vložíte do bankomatu svou platební kartu. Zvolíte na displeji bankomatu správnou operaci. Tedy vklad. Zadáte částku, kterou chcete vložit, do určeného okénka vložíte peníze, počkáte až je bankomat spočítá a vypíše vám potvrzení. Takto je možno vkládat ale pouze papírové bankovky.

K: Pokud takový bankomat není po ruce, nebo nemáte platební kartu, musíte jít do banky osobně a peníze vložit u přepážky.

K tomu musíte vyplnit pokladní složenku. Platí pro ni podobná pravidla, jako pro výběrní lístek. Jak vypadá pokladní složenka se můžete podívat sem.

(Klára ukáže na odkaz v dolní části obrazu)

[Vzor pokladní složenky](#)

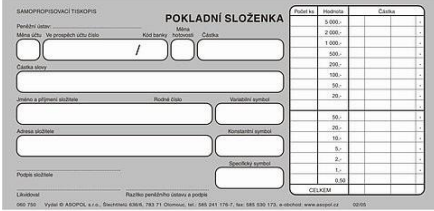
POKRAČOVAT

Konstantní symbol vypisovat nemusíte (je to nepovinný údaj). Variabilní symbol si v případě hotovostního výběru zvolíte sami. Například datum výběru.

Ukázka správně vyplněného výběrního lístku

Vzor pokladní složenky

Dokladem je zde příjmový pokladní doklad – pokladní složenka, která obsahuje bankovní spojení, částku, jméno a příjmení vkladatele, variabilní symbol /např. rodné číslo/, konstantní symbol /vyjadřuje druh platby/ a podpis vkladatele. Součástí pokladní složenky bývá výčetka hodnot /jaký je v ukládané sumě počet bankovek a

		<p>mincí/.</p>
<p>do obrazu vstoupí K, E a R na virtuálním pozadí(bude doplněno)</p> <p>E: Jak jsi strašil s těmi padělanými bankovkami, tak to se mě naštěstí netýká. Já totiž skoro žádné peníze nemám.</p> <p>(E vytáhne z kapsy peněženku, ukáže ji na kameru – má v ní stakorunu a jinak nic)</p> <p>K: A čím platíš obědy ve škole? Jak kupuješ jízdenky na autobus?</p> <p>E: Mám platební kartu, na kterou mi naši vždycky na začátku měsíce vloží nějaké peníze. Podle toho, co budu daný měsíc platit a kolik peněz mají.</p> <p>K: To je dobrý systém. Bezhotovostní platební styk je pohodlnější a bezpečnější.</p> <p>R: Pohodlnější určitě je. Ale aby byl bezpečný, je nutno dodržovat určitá pravidla.</p> <p>E: To už jsme zase u té hotovosti a bezhotovosti, o které jsme už mluvili několikrát.</p> <p>R: Ano. Už jsme o tom mluvili. Tak si to můžeme zopakovat. Jaký je v tom rozdíl?</p> <p>E: Hotovost, to jsou bankovky a kovové mince.</p> <p>R: Správně</p> <p>E: A bezhotovostní placení je takové, které za nás provede banka. Třeba platba kartou.</p> <p>R: Také správně. Takže si to shrneme.</p>		

R luskne prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

R:
Bezhotovostní peníze – [depozita](#) většinou mají podobu vkladů u bank - např. běžný účet, spořicí účet.

Platby jsou uskutečňovány prostřednictvím bezhotovostního platebního styku mezi účty u bank.

Při bezhotovostním platebním styku se peněžní prostředky převádějí z účtu plátce na účet příjemce podle jeho příkazů.

Přeskočit následující dialog

(následující dialog se nezobrazuje na plátně)

E: Když si ty banky mezi sebou neposílají skutečné peníze, tak si mohou vymýšlet a převádět mezi sebou jakékoliv sumy. Kdo to zkontroluje, jestli ty peníze opravdu mají?

R: Všechny banky v České republice jsou pečlivě kontrolovány Českou národní bankou. Je vyloučeno, aby banka utrácela více peněz, než kolik skutečně má na svých účtech.

E: A odkud banky ty peníze získávají?

R: Těch zdrojů je hodně. Ale hlavně to jsou vklady jejich [klientů](#), poplatky, úroky z půjček a zisky, které banka dosahuje investováním na finančních trzích. Ale pojďme dál ve shrnutí zásad bezhotovostního placení.

Depozit-depozitum = vklad, vložená částka, uložené peníze nebo i věc

Klient - vkladatel nebo dlužník

na plátno se zobrazují další texty, které souběžně R znakuje

R:

Bezhotovostní platební styk provádějí výhradně peněžní instituce – nejčastěji banky

Banky informují klienta o pohybu peněz výpisem z účtu.

Výpisy z účtu mohou být:

- papírové
- elektronické zasílané prostřednictvím internetu

E: Výpisy po internetu znám. Naši také ovládají účet přes internet. Pokud tam ovšem mají nějaké peníze. Pokud ne, tak nemají co ovládat.

K: Je jasné, že když chceš z účtu něco zaplatit, musíš tam mít peníze. Ale pokud je tam máš, je internetové bankovníctví velká výhoda. Kromě počítače je možno ovládat účet na dálku i prostřednictvím mobilu. Kdekoliv můžeš zjistit, kolik máš na účtu peněz a můžeš na dálku platit.

R: Bezhotovostní platby se uskutečňují nejčastěji prostřednictvím platebních příkazů. Prvním typem je příkaz k úhradě.

R luskne prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje. R znakuje následující text do kamery.

Peněžní instituce – kromě bank to mohou být např. úvěrová družstva, investiční fondy apod.

ukázka výpisu v listinné podobě

ukázka výpisu z elektronického bankovníctví

skok do přílohy č.7

R: Příkaz k úhradě může být jednorázový. To znamená, že slouží k provedení jedné platby. Nebo trvalý, kterým můžete hradit platby, které se pravidelně opakují.

PLATEBNÍ PŘÍKAZY:

PŘÍKAZ K ÚHRADĚ

jednorázový – k provedení jedné platby

trvalý - zajistí pravidelně se opakující platby

K: Dalším typem platebního příkazu je příkaz k inkasu. Tento příkaz pověřuje banku, ve které má příkazce svůj účet, k převedení určité částky z účtu plátce na účet příkazce. Takové transakci se říká inkaso. Příkaz k inkasu může být opět jednorázový nebo trvalý.

PLATEBNÍ PŘÍKAZY:

PŘÍKAZ K ÚHRADĚ

jednorázový – k provedení jedné platby

trvalý - zajistí pravidelně se opakující platby

PŘÍKAZ K INKASU

jednorázový – k provedení jedné platby

trvalý - pravidelně se opakující platby

Příkaz k úhradě může být písemný formulář nebo podobný formulář v elektronické podobě, pokud využíváte služeb elektronického bankovníctví. Papírové platební příkazy je možné podávat na formulářích dané banky. Příkaz k úhradě lze podávat jen u banky, která vede váš účet, ze kterého chcete platit.

Trvalý příkaz - zajistí pravidelně se opakující platby stejně vysokých částek z vašeho účtu ve prospěch účtu příjemce

Trvalý příkaz k inkasu - zajistí pravidelně se opakující platby stejně vysokých částek z jiného účtu ve prospěch vašeho účtu.

R: Opačným případem je svolení k inkasu. Tímto příkazem udělujete svolení s odepisováním peněžních prostředků z vašeho účtu ve prospěch konkrétního účtu příjemce. Předpokladem realizace takového příkazu je pochopitelně vzájemná dohoda plátce a příjemce. To znamená vás a toho, kdo si peníze z vašeho účtu stahuje.

PLATEBNÍ PŘÍKAZY:

PŘÍKAZ K ÚHRADĚ

jednorázový – k provedení jedné platby

trvalý - zajistí pravidelně se opakující platby

PŘÍKAZ K INKASU

jednorázový – k provedení jedné platby

trvalý - pravidelně se opakující platby

SVOLENÍ K INKASU

Svolení k inkasu - služba je vhodná pro všechny klienty, kteří chtějí platit bezhotovostním inkasem ze svého účtu částky v Kč, které nejsou každý měsíc stejné. Výše jedné inkasované částky může být omezena limitem.

POZOR!! Než dáte někomu souhlas k inkasu, musíte vědět, že je to seriózní firma. V opačném případě vám může vytáhnout (vyinkasovat) peníze z vašeho účtu a zmizet.

Tento způsob platby se často používá například u mobilních operátorů – účty za telefon se v jednotlivých měsících liší podle počtu hovorů a odeslaných SMS nad limit stanovený paušálem. Pokud dáte operátorovi souhlas k inkasu, stahuje si z vašeho účtu každý měsíc odpovídající částku sám, bez vašeho dalšího příkazu.

Obdobně požadují po svých klientech souhlas k inkasu některé pojišťovny. Příklad formuláře, kterým dáváte souhlas k inkasu pojišťovně je [v příloze č.8.](#)

POKRAČOVAT

R, K a E na virtuálním pozadí bude upřesněno

E: Teď jste na mě vychrlili spoustu informací o tom, jaké existují platební příkazy. Ale já jsem se nedávno dívala na internet na ty příkazy a správně je vyplnit, to je hotová maturita. Tam je tolik údajů.

R: Těch údajů může být u některých bank hodně. Ale nemusíš je všechny vypisovat. Povinné údaje, které musíš vyplnit bývají obvykle tyto:

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

(Další text znakuje R do kamery)

Povinné údaje platebního příkazu:

- [bankovní spojení plátce](#), tj. číslo účtu a kód banky, ze kterého si přejete danou částku uhradit - převést
- [bankovní spojení příjemce](#), tedy [číslo účtu](#) a [kód banky](#), toho, komu peníze převádíte (tzv. příjemce).
- Částku převodu a [měnu převodu](#).
- Pokud se jedná o příkaz k úhradě na papírovém formuláři, musíte ho podepsat tak, jak jste se podepsali do podpisového vzoru, který je uložen v bance.
- Pokud se jedná o příkaz v internetovém bankovníctví, bývá

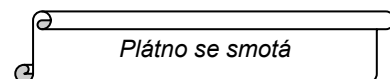
V elektronickém bankovníctví vesměs kolonka označená stručně „účet“
Číslo účtu se může skládat ze dvou částí – předčíslí a hlavního čísla oddělených pomlčkou – pokud účet nemá předčíslí, vypíšeme v elektronickém formuláři číslo účtu příjemce do kolonky za pomlčku
Měna převodu - pokud se nejedná o zahraniční platbu, bude to česká koruna - Kč

kód banky – každá banka v ČR má přidělené vlastní čtyřmístné kódové číslo. Pokud vyplňujeme příkaz v papírové formě, píšeme kód banky jako součást čísla účtu za lomítko – v elektronickém bankovníctví bývá pro kód banky zvláštní kolonka

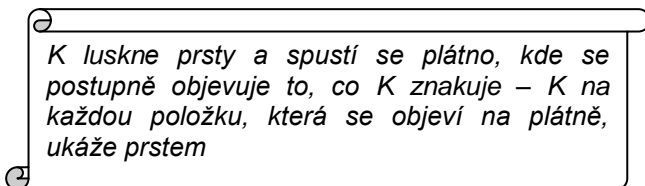
obvykle nutné přidat kod, který vám banka pošle na váš mobil jako SMS

Pozor! Správnost čísla účtu příjemce opakovaně zkontrolujte, abyste peníze neposlali omylem na účet někoho jiného.

poslední tučně vytištěnou větu znakovat naléhavě a velmi srozumitelně ve spodní části obrazu se objeví odkaz [Vzor platebního příkazu](#)



K: Podívejte se na další kolonky, které nám příkaz k úhradě nabízí k vyplnění



K:
Datum splatnosti = datum, kdy si přejete, aby peníze z vašeho účtu byly staženy a převedeny na účet příjemce

Variabilní a specifický symbol = číslo, podle kterého příjemce pozná, kdo a za co mu platí.

Konstantní symbol = nepovinný údaj sloužící pro statistické účely

[odkaz do přílohy č.12](#)



Pokud nenapíšete **datum splatnosti**, provede banka příkaz v nejbližším možném termínu – obvykle následující pracovní den

Jako **variabilní symbol** se často používá rodné číslo, v obchodním styku číslo faktury, u platby SIPO spojovací číslo apod. Variabilní a **specifický symbol** si plátce a příjemce musejí předem dohodnout

Datum splatnosti nemůže být dřívější, než je den, kdy příkaz bance dáte – platby není možné dělat zpětně

Pokud příjemce nepožaduje u platby uvedení **specifického symbolu**, tak tuto kolonku nevyplníte

<p><u>Zpráva příjemci a plátcí</u> = například slovní informace za co platíte</p> <p style="text-align: center;">ÚKOL Č.10</p> <p style="text-align: center;">KLÍČ K ÚKOLU Č.10</p>	<p><u>Zpráva</u>, která se objeví ve výpisu z banky a informuje příjemce, k čemu se platba vztahuje. Stejně tak slouží plátcí.</p> <p>V příloze č.12 najdete vzory příkazů k úhradě v tištěné/papírové formě i ve formě internetového bankovníctví. Oba vyplíte pro tato data: Účet plátce (váš účet): 3355263165/0100 Výše platby/částka převodu: 2531,- Kč. Účet příjemce: 710-2255896/0300 Variabilní symbol: 44822013 Konstantní symbol: 0308 Účel platby – úhrada opravy počítače ASUS</p> <p>Ukázka správně vyplněného Příkazu k úhradě (doplnit)</p>	<p>Např. zpráva "nájem za 11/2013" upřesňuje, že tímto příkazem platíte nájem – nemusíte za pár týdnů přemýšlet, kdy a jak jste nájem platili</p> <p>Do formy pracovního listu upraví a zadání upraví podle potřeb výuky ing. Holubová</p>
<p><u>Platební karty</u></p> <p>E: No že by mi to vyplnění příkazu k úhradě bylo teď úplně jasné... to teda ne. Ale já naštěstí nic takového zatím vypisovat nemusím. Mám na svém studentském kontu vždycky jenom pár korun, které mi tam vloží naši na obědy, jízdenku na autobus a jako kapesné. A těmi platím kartou nebo si je vyberu přes bankomat. Takže jedinou věcí, kterou z banky potřebuji, je platební karta.</p> <p>K: To je teď. Ale nebudeš pořád závislá jenom na tom, co ti dají</p>		

rodiče. Skončíš školu, půjdeš do zaměstnání, kde ti budou výplatu posílat na účet a hned budeš muset používat platební příkazy a výpisy z účtu. A budeš ráda, že o tom něco víš.

E: Pokud to všechno nezapomenu.

K: Když člověk potřebuje, tak si vzpomene na všechno.

R: Ale platební karty jsou také různé a je nutné s nimi správně a bezpečně zacházet. Jinak může tvou kartu někdo zneužít.

E: To jako že vyrobí stejnou kartu, jako mám já a bude z mého účtu vybírat peníze?

R: I to se občas stává. Ale těch nebezpečí je mnohem víc.

K: Ale pojďme na to postupně. Napřed jaké máme platební karty.

R: V principu existují dva typy.

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

R: Debetní a kreditní.

Druhy platebních karet:

- debetní
- kreditní

(plátno se vymaže a začne se na něm zobrazovat další text)

R: Debetní karta umožňuje platit bezhotovostně penězi, které máte uloženy na svém účtu v bance. Také můžete touto kartou vybírat peníze ze svého účtu v hotovosti z bankomatu. Ale vždy jen tolik, kolik máte skutečně na svém účtu

Debetní karta umožňuje ze svého účtu

- hradit [bezhotovostní platby](#) za zboží, služby, poplatky atd.
- výběr peněz v hotovosti z bankomatu
- využívání služby [Cash back](#)

Platby i výběry pouze [do výše prostředků na účtu](#).

K: Ale s bankou je možno se dohodnout, že mohu vyčerpat více, než mám na účtu.

R: To je takzvaný kontokorent. Ten skutečně umožní klientovi při platbě kartou v dohodnuté výši přečerpat prostředky na svém účtu. Banka mu tím vlastně poskytuje úvěr. Dohoda je ale vesměs taková, že přečerpanou částku musí vrátit v krátké době. Např. do 2 měsíců. Samozřejmě za dobu, kdy mu banka své peníze půjčila mu naúčtuje dohodnutý úrok.

V pravém dolním rohu se objeví odkaz [KONTOKORENT](#)

K: Druhým typem platební karty je karta kreditní. Ta umožňuje platit bezhotovostně i vybírat hotové peníze z bankomatu nebo v některých obchodech službou Cash back aniž by měl držitel karty nějaké peníze v bance uložené. Banka mu touto kartou poskytuje úvěr. Tento úvěr musí držitel karty pochopitelně ve stanovené lhůtě splácet a banka mu jako u každého úvěru k vyčerpané částce účtuje úrok.

Bezhotovostní platby lze provádět osobně přímo u obchodníků nebo poskytovatelů služeb, na úřadech apod., ale i na dálku prostřednictvím internetu

U platebních karet bývá obvykle stanovený **limit čerpání**. Např. 15 000,- Kč pro výběr z bankomatu a 20 000,- Kč pro platby u obchodníků. Tento limit si s bankou můžete dohodnout. Ale v momentě, kdy chcete kartou [platit větší částku, než máte na účtu](#), žádná dohoda neexistuje. Karta prostě přestane fungovat

Cash back = služba částečně nahrazující bankomaty - pokud banka, u které je zřízen účet ke kartě, se kterou platíte, podporuje službu CashBack, můžete si při [platbě touto kartou](#) u [pokladny](#) obchodů, které tuto službu poskytují, vybrat [peníze](#) v hotovosti

Některé banky umožňují jednorázově uhradit kartou větší částku, než jaká je uložena na účtu. V tom případě ale k částce, o kterou své úspory překročíte, si připočítají velmi vysoký úrok

Kontokorent = možnost určitého přečerpání hotovosti, která je k dispozici na účtu, splácení se provádí z příchozích plateb, přečerpání je úročeno dohodnutou sazbou

Kreditní karta umožňuje

- hradit [bezhotovostní platby](#) za zboží, služby, poplatky atd.
- výběr peněz v hotovosti z bankomatu
- využívání služby [Cash back](#)

Platby i výběry aniž by měl držitel karty uložené své peníze na účtu u banky – jsou kryty z úvěru, který banka držitelu karty poskytla

E: Takovou kartu bych chtěla. to jako z pohádky. Místo měšce zlaťáků máš kartu, na které jsou pořád peníze.

K: No pozor! Kreditní karta není žádný kouzelný měšec. Jak už jsme říkali, peníze, které z ní vyčerpáš, musíš v dohodnutém termínu vrátit včetně úroků. Když to neuděláš, úroky se zvyšují a nakonec na tebe přijde exekutor.

E: Už zase exekutor. To je postrach.

K: Bohužel pro toho, kdo své dluhy nesplácí, ano. A kreditní karta, to je úvěr. Tedy dluh u banky.

R: Ale jinak máš Evo pravdu. Platební karta je dobrá věc. Pokud ji chráníš proti zneužití.

E: Proti zneužití ji přece chrání PIN. Ten znám jenom já.

R: Správně. PIN je první a nejdůležitější prostředek proti zneužití karty. PIN je čtyřmístný číselný kód, který by měl znát opravdu jenom majitel platební karty. PIN se zadává při všech transakcích danou kartou. Například při výběru peněz z bankomatu nebo při platbě kartou u obchodníka.

K: Nedávno po mě ale v jednom obchodě chtěli ještě podpis na doklad o platbě kartou.

R: Na to má obchodník právo. A při větších nákupech může po tobě chtít i občanský průkaz.

Kreditní karta je [platební karta](#) spojená s [úvěrem, který držitel karty může postupně splácet a zároveň dále čerpat.](#)

Bezhotovostní platby lze provádět osobně přímo u obchodníků nebo poskytovatelů služeb, na úřadech apod., ale i na dálku prostřednictvím internetu

Odborně se mu říká „[revolvingový](#) úvěr“.

Cash back = služba částečně nahrazující bankomaty - pokud banka, u které je zřízen účet ke kartě, kterou platíte, podporuje službu CashBack, můžete si při [platbě touto kartou](#) u [pokladny](#) obchodů, které tuto službu poskytují, vybrat [peníze](#) v hotovosti. Jedná se vešměs o menší částky (do 2000,- Kč)

Modelová situace č.8 – manipulace platební kartou

Spustit modelovou
situaci

Přeskočit modelovou
situaci

Účinkují: Ž1, Ž2, D – dle popisu v úvodní kapitole materiálu
CŽ – cizí žena – nenápadně vyhlížející žena středního věku komunikující
orálně i znakovým jazykem

Ž1, Ž2 a D jsou společně městem. Úvodní záběr – PC na všechny tři – u
každého je titulek se jménem pro tuto MS:

Ž1 – Karel

Ž2 – Luboš

D- Dana

Míjejí bankomat. Ž1 se zastaví – začíná dialog ve znakovém jazyce:

Ž1: Děcka počkejte. Já musím vybrat peníze. Už nemám ani
korunu.

všichni jdou k bankomatu, Ž1 vytáhne platební kartu, strčí ji do
bankomatu – Ž2 stojí vedle něho

Ž2: Chce to po tobě PIN. Tak ho tam naťukej. Ať tu nestojíme
věčnost.

Ž1: Počkej, jaký já mám PIN? Vždycky nad tím musím přemýšlet.

Ž2: Tak to máš udělat jako já. Já mám PIN datum svého narození.
28.11. - tak 2811.

D: A já jsem si zase dala PIN, který nikdo neuhodne. Čtyři trojky.

Ž1: To si jenom myslíš, že to nikdo neuhodne. Kódy skládající se
z jedné číslice jsou ty nejméně bezpečné.

Ke skupince se nenápadně přidá CŽ – budí dojem, že čeká, až se bankomat uvolní. Ale stojí tak blízko, že slyší a vidí vše, co skupinka říká a dělá.

Ž2: Prosím tě nekecej a nasázej tam ten kod. Zdržuješ tady paní.

Ž1: Já jsem ten PIN ale zase zapomněl. Do háje. Počkej, mám ho někde v tašce napsaný na lístečku.

Ž2: Víš co, zruš tu transakci. Než najdeš ten lísteček, tak pustíme tady paní, pak si vyberu peníze já a pak můžeš zase v klidu tvořit ty.

Ž1 vytáhne kartu z bankomatu a pokyne CŽ, at' si jde peníze vybrat.

CŽ (zakroučí hlavou a orálně i ZJ odpoví):

CŽ: Ne, já nespěchám. Klidně si to dodělejte.

D: Jeje. Vy umíte znakový jazyk?

CŽ: Umím.

Ž2 (přistoupí k bankomatu, vloží do něho svou kartu a komentuje znakovým jazykem své počínání): Vidíš, já to mám hned. Datum narození ... 2...8...11.. a je to.

bankomat vydá bankovky, Ž2 z něho vytáhne kartu, vezme peníze i kartu a ledabyly je strčí do kapsy – kamera zabírá v detailech a polodetailech Ž1 a Ž2 tak, aby nebylo vidět počínání CŽ

Ž1 mezitím vytáhne z peněženky lísteček s číslem PIN – zasune kartu do bankomatu, z lístečku si přečte PIN, zadá ho bankomatu a tem mu vydá peníze... Ž1 vezme peníze, vytáhne z bankomatu kartu a rozhlédne se kolem ... pohledem hledá CŽ – kamera rozšiřuje záběr... CŽ nikde není

D: Kam se ztratila?

Ž2: Nevydržela s nervama.

<p><i>skupinka pokračuje v chůzi směrem od bankomatu, najednou Ž2 sáhne do kapsy a vzrušeně znakuje:</i></p> <p>Ž2: Do háje. Ta ženská mě okradla. Nemám kartu ani peníze. Ž1: Mrcha. Kam se ztratila? D: Co budeš dělat? Ž1: Musíš rychle zablokovat kartu. Jinak ti z ní vybere další peníze. Ž2: Nevybere. Nezná PIN. D: Jaktó že nezná? Vždyť jsi ho tam celou dobu vykřikoval. Ž2: Tak to musím rychle zablokovat. Ale jak? Banka je na druhém konci města. D: Tak pošli SMS tátovi, ať rychle zavolá do banky a zablokuje kartu. Táta přece mluví. Ž1. Ale to zablokování stojí peníze. D: Nestojí, pokud máš kartu pojištěnou. Ž2: Já ji nemám pojištěnou. Oni za to chtěli nějaké peníze. Tak máma říkala, že je to zbytečné. Že když si budu na kartu dávat pozor, nikdo mi ji neukrade. D: Ty nemáš pojištění? Tak o to rychleji ji musíš zablokovat. Rychle pošlej SMS. Ž1: Počkej. Já mám v mobilu internet. Napíšeme do banky e-mail. Oni ti tu kartu předběžně zablokují i na základě e-mailu. Potom jenom musíš osobně zajít do banky a potvrdit to.</p>		
<div data-bbox="786 1070 1106 1142" data-label="Text"> <p>ÚKOL Č.11</p> </div> <div data-bbox="786 1230 1106 1302" data-label="Text"> <p>PŘESKOČIT ÚKOL Č.11</p> </div>	<p>Prohledněte si ještě jednou modelovou situaci č.8 a vypište všechny chyby, které naše skupinka neslyšících mladých lidí udělala.</p>	

KLÍČ K ÚKOLU Č.11

Výčet chyb, které skupinka mladých neslyšících udělala:

Ž1 - Karel – měl PIN napsaný na papírku v tašce, ve které měl i platební kartu

Ž2 – Luboš jako PIN měl číslo narození

- sděloval svůj PIN dalším osobám – kamarádům i cizí ženě, které stála vedle něho
- nehlídal si své peníze ani kartu
- neměl platební kartu pojištěnou
- nevěděl jak zablokovat kartu v případě krádeže

D – Dana - měla PIN ze čtyř stejných číslic

– v případě krádeže tašky, by měl zloděj k dispozici platební kartu i s PINEM a mohl by z ní vybrat peníze

pokud se někdo zmocní vaší karty, je datum narození jedním z prvních pokusů - datum narození dnes lze získat poměrně snadno na internetu

nespoléhejte na to, že znakovému jazyku nikdo z cizích lidí nerozumí

strčil je ledabyle do kapsy – pro kapesní zloděje pak není problém kartu i peníze ukrást

Takový PIN dokáží zloději platebních karet rychle rozpoznat, stejně jako „postupku“ např. 1234, číslo domu vašeho bydliště, datum narození apod.

E: Proč po mě může chtít obchodník při platbě kartou občanský průkaz? Když mám v ruce kartu a znám její PIN, tak mu musí být jasné, že ta karta je moje.

R: Nemusí. Tu kartu ti může někdo ukrást. A pokud nemáš dobrý a dostatečně chráněný PIN, může ho zjistit. A pak tou kartou zvesela platit.

K: Někteří podvodníci dokonce umějí i vyrobit falešnou kartu. Takže ten obchodník to vlastně dělá pro tebe. Chrání tě.

<p>R: Ale na to nemůžeš spoléhat. Sama musíš dodržovat zásady bezpečného používání platebních karet. Ty hlavní jsou tady:</p> <p><i>R luskně prsty a přes celý obraz se spustí plátno, kde jsou napsány hlavní zásady:</i></p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p><u>Zásady bezpečného používání platebních karet:</u></p> <p>Nezadávejte jako PIN část čísla své karty!</p> <p>Nezadávejte jako PIN čtyři stejná čísla, část svého data narození nebo data narození rodinných příslušníků!</p> <p>Dbejte na to, aby vás nikdo nesledoval při zadávání vašeho PINu</p> <p>Zapamatujte si svůj PIN. Neschovávejte ho v peněžence nebo dokonce na své platební kartě - je to klíč k vašim penězům</p> <p>Když vám někdo odcizí vaši platební kartu, okamžitě ji zablokujte</p> </div> <p style="text-align: center;">POKRAČOVAT</p>	<p>Blokace karty zajistí, že nikdo z ní nemůže vybrat žádné peníze ani s ní platit. Kartu je možno zablokovat telefonicky, e-mailem nebo prostřednictvím internetového bankovníctví. Bohužel není možno kartu zablokovat s využitím SMS</p>	<p>Jak mohou platební kartu zablokovat neslyšící, kteří nemohou telefonovat, ne uvedeno na http://www.bankovnipoplatky.com/exkluzivne-jak-mohou-sluchove-postizeni-klienti-zablokovat-svou-platebni-kartu-v-jednotlivych-bankac</p>
<p>K: To jsou ale jenom zásady pro přímé platby kartou nebo vybírání z bankomatu. Ale kartou můžeš platit i přes internet. A tam je</p>	<p>Internetové platby jsou podporovány hlavně u tzv. embosovaných platebních</p>	<p>Embosovaná platební karta = karta, na které jsou údaje o kartě a jejím držiteli</p>

nebezpečí zneužití možná ještě větší. Na internetu jsou totiž údaje, které zadáš, přístupné prakticky všem.

E: A co mám tedy dělat aby se někdo nedostal k mým osobním údajům a údajům o mé kartě?

R: Pokud se jedná pouze o jméno a adresu, případně datum narození, tak se nic moc neděje. To můžeš do internetové objednávky napsat bez obav. Ale údaje o kartě, to znamená její číslo, platnost a zejména kod CVC bys měla psát pouze na zabezpečenou internetovou stránku.

E: Počkej, už zase tady chrlíš neznáme pojmy. Co to je **CVC**?

R: To je takzvaný ověřovací kod karty. Něco jako PIN. Používá se právě pro internetové platby. Dáváš tím obchodníkovi právo, stáhnout si z tvé karty peníze.

E: To znamená, že každý, kdo zná tento kód mi může z karty stahovat peníze?

R: Pokud zná i všechny další údaje, to znamená číslo karty, tvé jméno a dobu platnosti, tak ano.

E: Jasně. Ale když to napíšu na tu zabezpečenou stránku, tak se nic neděje.

R: Zabezpečené internetové stránky, které provozují vesměs přímo banky, zajistí zakódovaný přenos dat a měly by tedy být bezpečné. Navíc u některých bank je nutno internetovou platbu potvrdit ještě kódem, který ti banka pošle na tvůj mobil.

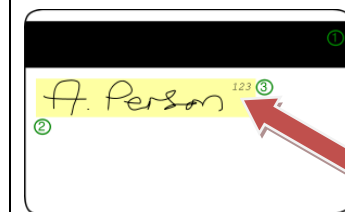
E: A jak poznám ty zabezpečené stránky?

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

karet

CVC=Card Verification Value, případně Card Verification Code, zkráceně CVV nebo CVC. Tímto kódem je dodatečné třímístné číslo, které je na kartách MasterCard a Visa umístěno na zadní straně u podpisového vzoru. Užívá se pro zvýšení ochrany před zneužitím při elektronickém převodu peněz

vyražené speciálním tlačným písmem, tzv. embossingem. Lidově se říká, že jde o tzv. vroubkovanou kartu. Embosovanou platební kartu lze využít i na imprintech – to je mechanické zařízení, jehož prostřednictvím dojde k otisku údajů embosované karty a údajů na štítku obchodníka na speciální chemický papír. Využívá se v místech, kde z různých důvodů nelze mít platební terminál, nebo se využívá jako nouzová záloha při poruše platebního terminálu.

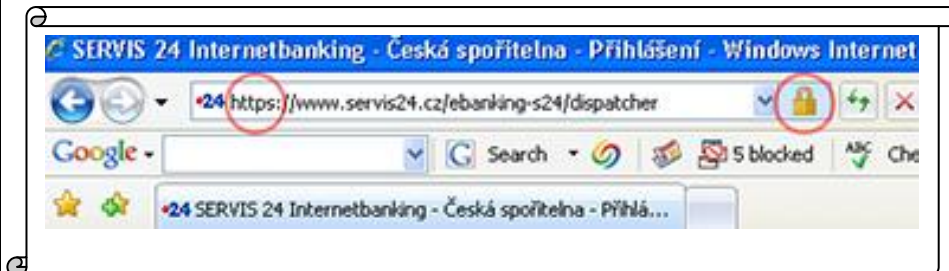


CVC

R: Na internetové stránce, kde zadáváš údaje ze své karty, by měla být tato loga:



Internetová adresa těchto stránek začíná „https://“ namísto „http://“. A zároveň na těchto internetových stránkách najdeš ikonu zlatého visacího zámečku



K: Placení přes tyto stránky je na podobném principu jako internetové bankovníctví. Víš co to je internetové bankovníctví nebo anglicky internetbaking?

E: To je že můžu obsluhovat svůj účet v bance na dálku přes internet.?

K: Přesně tak.

E: Problém je v tom, že já nemám co obsluhovat. Už jsem řkala,

že tam nemám skoro žádné peníze.

K: To nebude pořád. Začneš vydělávat a hned budeš mít na účtu peníze. A je dobře, že internetové bankovníctví ovládáš.

E: Neovládám. Akorát vím, co to je.

R: To stačí. Stejně každá banka má to internetové bankovníctví trochu jiné. Takže až budeš mít svůj účet, který budeš chtít ovládat, naučíš se to podle návodu své banky.

v dolní části obrazu se objeví odkazy [Internetové bankovníctví](#) a [Nebezpečí internetového bankovníctví](#)

Internetové bankovníctví je služba, která Vám umožní ovládat jakýkoliv Váš běžný účet přes internet - stačí se přihlásit na webové stránce banky a hned je možné provádět operace s účtem.

[Ke komunikaci je zapotřebí pouze počítač](#) (jakýkoliv) připojený na internet a internetový prohlížeč (žádné další programy nejsou zapotřebí).

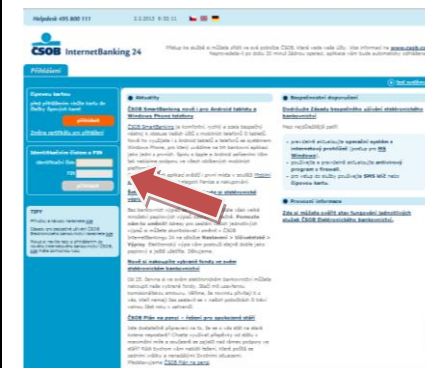
Nabídka služeb, které internetové bankovníctví umožňuje, se výrazně liší podle banky. Některé banky mají internetové bankovníctví pouze s nabídkou základních služeb, tj. přehled stavu a pohybů na účtu, příkaz k úhradě. Jiné umějí i zadávat, měnit a rušit trvalé příkazy, zahraniční platby, zřízovat a rušit termínované vklady a spořicí účty atd..

Nebezpečí internetového bankovníctví

Internetové bankovníctví umožňuje přímé ovládání účtu klientem prostřednictvím veřejné sítě internet. To s sebou přináší řadu rizik, na které je nutné brát ohled.

Pro přihlášení se do aplikace banky nejčastěji používají tyto prvky zabezpečení:

- zadání klientského čísla a PIN
- automatický vygenerovaný kód speciálním bankovním softwarem .
- v některých případech ještě automaticky vygenerovaný kód, který banka pošle na mobil klienta, příp. jiné další způsoby zabezpečení



Po potvrzení bankovní operace banka zašle na registrovaný mobilní telefon autentizační kód prostřednictvím šifrované SMS, ten ručně přepíšete do určeného pole v

	<p>Bezpečnost vzdáleně ovládaného účtu však nezávisí pouze na zabezpečení informačních systémů jednotlivých bank, ale také na přístupu samotného klienta k této problematice. Klient samotný je sám o sobě největší slabinou bezpečnosti internetového bankovníctví..</p> <p>Hrozby můžeme rozdělit do dvou okruhů:</p> <p>a) jednotlivé komunikační kanály, může dojít k:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odposlechu (nelegálnímu získání informací) - modifikaci/posměňování dat; - přesměrování, klient komunikuje s podvrženou adresou; <p>b) počítač klienta</p> <ul style="list-style-type: none"> - nekalé činnosti škodlivého softwaru; prozrazení informací samotným klientem. <p><u>Nejčastější způsoby ohrožení internetového bankovníctví:</u></p> <p>Obecně zde platí veškerá nebezpečí spojená s provozem počítačů na internetu nebo přenášením nelegálních programů a nekontrolovaných souborů na různých médiích mezi počítači. Základní ochranou je pravidelná aktualizace operačního systému a internetového prohlížeče (postup pro MS Windows) a používání a pravidelné aktualizace účinného antivirového programu a firewall.</p>	<p>internetovém bankovníctví. Některé banky ještě vyžadují potvrzení bankovní operace podpisovým certifikátem. To je heslem chráněný šifrovaný soubor, který je uložen na disku v počítači, nebo na přenosném disku (USB, CD, DVD apod.)</p> <p><i>Realizační poznámka – níže naznačené odkazy jsou odkazy do slovníčku – je v samostatné příloze</i></p> <p>Nejčastější ohrožení internetového bankovníctví:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Phishing (rybaření) je podvodná technika, která se snaží získat od uživatele počítače citlivá data, např. hesla, čísla kreditních karet apod., přes e-maily, které se tváří jako oficiální žádosti banky. Někdy je napodobeno přihlašovací okno internetbankingu, kde klient zadá své přihlašovací údaje a tím umožní útočníkovi přístup do svého bankovního účtu. 2. Pharming (farmaření) útočí na vybraný <u>DNS</u> server a v případě úspěchu změní doménová jména na libovolnou IP adresu. To vede k přesměrování klienta na falešné stránky internetbankingu po napsání <u>URL</u> banky, které na první pohled nelze rozeznat od originálu. Klient vyplní
--	--	---

		<p>přihlašovací údaje, které útočník zneužije ve svůj prospěch.</p> <p>3. Phreaking je označení pro napojení se na cizí telefonní linku v rozvodnicích, veřejných telefonních budkách nebo přímo na nadzemní/podzemní telefonní vedení, díky čemuž lze mimo jiné odposlouchávat cizí telefonní hovory, popř. sledovat přenášená data.</p> <p>4. Odchycení je způsob získání informací o uživateli prostřednictvím spyware, což je název pro škodlivý software, který slouží především k ilegálnímu získávání údajů. Může se jednat např. o historii navštívených webů, seznam instalovaných aplikací na počítači, údaje o uživatelských účtech, získávání citlivých údajů apod. Spyware se obvykle instaluje zneužitím bezpečnostních chyb prohlížeče nebo jako trojské koně, což je software tvářící se jako užitečný, ale obsahující uživateli skryté části programu s funkcemi, které jsou pro uživatele nežádoucí.</p> <p>5. Podvod od třetích stran spočívá v získání informací o klientovi, např. při internetovém nákupu, kdy se nepoctiví provozovatelé snaží získat osobní údaje zákazníků.</p> <p>6. Hacking = útočníci (hackeři) se snaží nabourat se do systému a získat cenné údaje o klientech.</p> <p>7. Lidský faktor, čili neopatrnost klienta při zadávání přihlašovacích údajů nebo sdělování identifikačních a autorizačních údajů třetím osobám.</p>
--	--	--

PŘESKOČIT ÚKOL Č.12

ÚKOL Č.12

KLÍČ K ÚKOLU Č.12

V roce 2008 uživatelům internetového bankovníctví - služby Servis 24 u České spořitelny, a.s. (a nejenom jim) byla zaslána série podezřelých emailových zpráv varujících před phishingovými útoky. Klienti byli vyzváni, aby se přes uvedený odkaz přihlásili na webové stránky České spořitelny, kde měli zadávat čísla platebních karet, datum platnosti a jejich PIN. [V příloze č.13](#) je ukázka tohoto e-mailu. prodiskutujte se žáky, jak je možno odhalit, že se jedná o podvodný mail a jak se v takovém případě mají zachovat.

[skok do přílohy č.13](#)

Takovýto e-mail je nutno ihned smazat bez odpovědi.

Několik zásad pro bezpečné využívání internetového bankovníctví:

1. Pro kontakt s bankou je nejlépe vhodný soukromý (vlastní) počítač, chráněný proti průnikům do systému. Měl by mít každopádně nainstalován antivirový systém, který je pravidelně aktualizován. Počítač by měl být chráněn firewallem.
2. Samotný operační systém a používaný internetový prohlížeč se musí pravidelně aktualizovat, aby byly odstraněny případné možnosti proniknutí do systému.
3. Na počítači by měl být nainstalován

	<p>legální software. V žádném případě by se neměl používat software z podezřelých zdrojů.</p> <p>4. Je nutné se vyhýbat stránkám s podezřelým obsahem, nestahovat z internetu neznámé soubory.</p> <p>5. Je nezbytné ověřovat si důvěryhodnost e-mailů s přílohami od neznámých osob. V žádném případě neodpovídat na žádosti o zaslání citlivých údajů. Banky nikdy nechtějí sdělení čísla účtu nebo karty prostřednictvím emailu nebo telefonického rozhovoru.</p> <p>6. Při používání internetového bankovníctví dbát pokynů banky. Používat zabezpečovací metody, které banky poskytují, jako např. autentizací kalkulátory, čipové karty, potvrzení transakce SMS zprávou atd. Obecně platí, že dvoufaktorové ověření identity je daleko těžší napadnout než ověření jednofaktorové.</p> <p>7. Zajistit bezpečné uložení nosičů certifikátů, identifikačních a autorizačních údajů apod. tak, aby se k nim nedostala nepovolaná osoba</p> <p>8. Při použití dalšího přídavného hardwaru (čipová karta, autentizační kalkulátor) dodržovat pokyny výrobce či dodavatele.</p>	
<u>Měna</u>		

E, R a K před virtuálním pozadím (bude upřesněno)

E: Karta je dobrá věc hlavně v zahraničí. V létě jsme byli na kolech na Slovensku a v Polsku. V každém státě mají jiné peníze, tak bychom museli mít tři peněženky a pořád to střídat. Takhle jsme všude platili kartou.

K: Těm různým penězům se správně říká, že tyto státy mají různou měnu.

E: A to je co?

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

Měna = konkrétní druh peněz stanovený zákony určitého státu.

Měna = zákonné platidlo, které platí na území jednoho nebo několika států.

R: Měna je konkrétní druh peněz stanovený zákony určitého státu. Měna je zákonné platidlo, které platí na území vymezeném státními hranicemi – například česká koruna, nebo na území několika států - například euro.

E: Ty jednotlivé měny ale mají různou hodnotu. Neplatí, že jedno EURO se rovné jedné koruně.

R: Přesně tak. Každá měna má svou hodnotu. A poměr mezi hodnotou dvou různých měn udává měnový kurz.

E: A podle čeho se stanoví, jakou hodnotu daná měna má.

R: Původně v dávné historii byla cena platidla dána tím, jaké množství drahého kovu obsahovala. Například zlata. Dnes už peníze nejsou kryty zlatem a jejich základní hodnotu stanoví centrální banky jednotlivých zemí. V České republice je centrální bankou Česká národní banka. Skutečná hodnota, tedy kurz, je ale výsledkem obchodování této měny na finančních trzích.

E: Jak se může obchodovat s penězi?

R: Jako s jakýmkoliv jiným zbožím. Existují peněžní trhy, kterým se říká burza, a tam se nakupují a prodávají peníze. Pokud je po dané měně velká poptávka, její cena, tedy hodnota roste. A naopak. Když investoři zjistí, že v nějaké zemi nechala centrální banka vytisknout příliš mnoho bankovek, které tím pádem přirozeně ztrácejí cenu, poptávka klesá a kurz takové měny klesá také. Vzájemný poměr hodnoty jedné měny vůči druhé se nazývá Měnový kurz. A centrální banky jednotlivých zemí vydávají pravidelně Kurzovní lístek. Což je souhrn měnových kurzů vybraných zahraničních měn ve vztahu k domácí měně. U nás je to samozřejmě ke koruně. A vydává ho každý den Česká národní banka.

Měnový kurz = cena jedné měny vyjádřená v jednotkách měny jiné.
Měnový kurz – tedy hodnotu dané měny v poměru k ostatním stanovuje centrální banka dané země na základě ceny dané měny na světových finančních trzích.

Kurzovní lístek = souhrn měnových kurzů vybraných zahraničních měn ve vztahu k domácí měně – v ČR ke Kč.

V ČR **Kurzovní lístek** světových měn vydává každý den **Česká národní banka** (ČNB).

K: Ale pozor. Kurzovní lístek České národní banky je jenom základním kritériem. Jednotlivé komerční banky mohou mít kurzy jiné. Proto když chceš nakoupit cizí měnu, například EURO, musíš

Měnový kurz - obvykle se udává jako podíl domácí měny ku měně zahraniční.

Kurzovní lístek ČNB je klíčový pro **převod měn** ve firmách a pro nastavení kurzů měn v komerčních bankách.

<p>se podívat na kurzovní lístky různých bank a směnáren, porovnat a vybrat si ten nejvýhodnější.</p> <p>E: A proč nemohu jít přímo do národní banky?</p> <p>K: Ta valuty pro běžné klienty neprodává. Na to jsou různé komerční banky nebo směnárny.</p> <p>E: To mám jako obíhat všechny banky, co jsou ve městě a ptát se, za kolik mají EURO?</p> <p>K: Kurzovní lístky bank najdeš na internetu. Ale u těch směnáren, které mívají dost často lepší kurz než velké banky, ti nic jiného nezbude, než je oběhnout. A ještě jedna věc. V kurzovním lístku najdeš vždy dva různé sloupce. Jeden je pro valuty a druhý pro devizy. Valuty jsou peníze v hotovosti. A devizy jsou pro bezhotovostní platby.</p> <p>E: Takže když si chci vyměnit tisíc korun za EURO... tak který sloupec mě zajímá?</p> <p>K: Valuty prodej.</p> <p>E: Ale já nic neprodávám. Já chci koupit EURa.</p> <p>K: Kurzovní lístek je vždy psán z pohledu banky nebo směnárny. Oni ti valuty prodávají nebo je od tebe kupují.</p> <p>E: A jaký je v tom rozdíl?</p> <p>K: Cena za nákup je vždy nižší než za prodej.</p> <p>E: Proč?</p> <p>K: Protože ten rozdíl je zisk dané směnárny. Například. Když odjíždíš do Polska, tak si koupíš zloté – to je polská měna. Za 100 zlotých dáš 650 korun. Když se vrátíš a ty zloté neutratíš, jdeš je vrátit. Ve stejné směnárně ale za 100 zlotých dostaneš jenom 600 korun. Padesát korun je jejich zisk.</p> <p>E: To je nespravedlivé.</p> <p>R: Proto je dobré platit v zahraničí platební kartou. U takových plateb je kurz výhodnější a nemusíš nic vracet. Zaplatíš jenom tolik, kolik potřebuješ. Takže malé shrnutí.</p>		
---	--	--

E, K a R se vytráří z obrazu a přes celý obraz se objeví plátno s následujícím textem, a následnými volbami kurzovních lístků

Měna = konkrétní druh [peněz](#) stanovený zákony určitého státu.

Měna = zákonné platidlo, které platí na území jednoho nebo několika států.

Měnový kurz = cena jedné měny vyjádřená v jednotkách měny jiné.

Měnový kurz – tedy hodnotu dané měny v poměru k ostatním stanovuje centrální banka dané země na základě ceny dané měny na světových finančních trzích.

Kurzovní lístek = souhrn měnových kurzů vybraných zahraničních měn ve vztahu k domácí měně – v ČR ke Kč.

V ČR [Kurzovní lístek](#) světových měn vydává každý den [Česká národní banka](#) (ČNB).

Valuty = hotovostní peníze (bankovky, mince) cizích států

Devizy = peněžní prostředky v cizí měně v bezhotovostní podobě

Měnový kurz - obvykle se udává jako podíl domácí měny ku měně zahraniční.

Kurzovní lístek ČNB je klíčový pro [převod měn](#) ve firmách a pro nastavení kurzů měn v komerčních bankách.

Valuty - tato hodnota je důležitá především pro turisty,

Devizy jsou důležité hlavně pro firmy a finanční instituce.

ZOBRAZIT KURZOVNÍ
LÍSTKY

PŘESKOČIT
KURZOVNÍ LÍSTKY

Na obrázku je vidíte kurzovní lístek ČNB ke dni 31. 8. 2012. U každé měny je uveden počet jednotek (množství) této cizí měny, množství/částka českých korun je pak určeno kurzem, který uvádí kurzovní lístek.

Kurzovní lístek České národní banky						
Stát	Kód	Počet	Kurz		Změna	Kurz
			30.8.	31.8.		
Austrálie	 AUD	1	20.530	-0.82%		20.360 
Brazílie	 BRL	1	9.679	-0.48%		9.632 
Británie	 GBP	1	31.500	-0.82%		31.241 
Bulharsko	 BGN	1	12.742	-0.30%		12.703 
Čína	 CNY	1	3.128	-0.79%		3.103 
Dánsko	 DKK	1	3.345	-0.32%		3.334 
EMU EURO	 EUR	1	24.920	-0.32%		24.840 
Filipíny	 PHP	100	46.983	-0.41%		46.788 
Hong Kong	 HKD	1	2.561	-0.81%		2.540 
Chorvatsko	 HRK	1	3.335	-0.35%		3.323 
Indie	 INR	100	35.701	-0.61%		35.480 
Indonésie	 IDR	1000	2.081	-0.72%		2.066 
Izrael	 ILS	1	4.916	-0.42%		4.895 
Japonsko	 JPY	100	25.259	-0.60%		25.107 
Jihoafr. rep.	 ZAR	1	2.348	-0.29%		2.341 
Jižní Korea	 KRW	100	1.750	-0.74%		1.737 
Kanada	 CAD	1	20.040	-0.71%		19.896 
Litva	 LTL	1	7.217	-0.31%		7.194 
Lotyšsko	 LVL	1	35.794	-0.29%		35.690 
Maďarsko	 HUF	100	8.738	+0.20%		8.756 
Malajsie	 MYR	1	6.357	-0.61%		6.318 
Mexiko	 MXN	1	1.486	-0.33%		1.481 
MMF	 XDR	1	30.197	-0.70%		29.984 

Zdroj: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/>

ZOBRAZIT KURZOVNÍ LÍSTEK ČSOB
PŘÍKLAD KURZOVNÍHO LÍSTKU
KOMERČNÍ BANKY



Zdroj: <http://www.csob.cz/cz/csob/kurzovni-listky/>

[Doplňkové informace ke kurzovnímu lístku](#) komerčních bank a směnárén

Kurzy jsou v kurzovním lístku vždy uváděny [z pohledu banky](#).

Valuta-nákup=nákup cizí měny v hotovosti.

Valuta-prodej=prodej cizí měny v hotovosti.

Deviza-nákup=bezhotovostní nákup cizí měny, ta se připiše na účet v bance

Chceme – li měnit hotové peníze na přepážce banky nebo směnárny tak nás zajímá kurz valuty. To znamená, že když chci valuty (v našem příkladu EUR) koupit, vybírám ze sloupce „valuty-prodej“, když chci valuty (v našem příkladu EUR) prodat, volím

PŘESKOČIT ÚKOL Č.13

ÚKOL Č.13

KLÍČ K ÚKOLU Č.13

Deviza prodej=bezhotovostní prodej cizí měny, ta se odepíše z účtu v bance
Středový kurz=reálná hodnota měny (hotovostní/bezhotovostní)

- a) V příloze č.14 najdete Kurzovní lístek směnárny. Spočítejte, kolik Kč zaplatíte v této směnárně za nákup 100 EUR.
- b) Najděte na internetu aktuální kurzovní lístky různých bank a směnár a porovnejte je. Vyberte nejvhodnější nabídku. Ke splnění této části úkolu použijte internetovou kurzovní kalkulačku

- a) Za nákup 100 EUR podle uvedeného kurzovního lístku zaplatíte 250,20 Kč. Pokud směnu provedete v bance, připočítá se k tomu obvykle ještě poplatek. ve směnárnách většinou poplatky neúčtují.
- b) Ukázka webové kurzovní kalkulačky – kurz k datu 3.2.2013 - požadovanou částku a druh měny vepíšete do záhlaví kalkulačky a v tabulce odečtete, kolik zaplatíte vč. případných poplatků

sloupec „valuty-nákup“. Chceme –li převést ze svého bankovního účtu vedeného v EUR nějakou částku na účet vedený v CZK, tak banka pro tento typ transakce použije kurz „deviza - nákup“.

úkol do formy pracovního listu upraví nebo zamění za jiný příklad podle potřeb výuky neslyšících žáků ing. Holubová

Měna	Jednotek	Devizy		
		Střed	Nákup	Prodej
EUR	1	24.290	23.865	24.715
USD	1	17.944	17.630	18.258
HUF	100	8.858	8.703	9.013

Měna	Jednotek	Valuty		
		Střed	Nákup	Prodej
EUR	1	24.29	23.56	25.02
USD	1	17.94	17.41	18.48
HUF	100	8.86	8.46	9.26

Kurzovní kalkulačka je např. na <http://www.kolik.cz/>

VALUTY - SPOČÍTEJTE SI, KOLIK UŠETŘÍTE
Při výměně **HOTOVOSTI**

Chci koupit: 100 EUR - euro Kolik zaplatím? Dne: 3. únor 2013

Za nákup 100,00 EUR zaplatíte 250,20 CZK.
 Tabulka zobrazuje nejlepší valuty kurzy pro hotovostní nákup a prodej cizí měny.
 Pokud vás zajímají devizové kurzy pro bezhotovostní operace, přejděte do záložky Devizy

banka / emise	CZK	kurz	kv. del.	slouj. kurz	poplatek	rezid v CZK
EXCHANGE - VOP*	250,00	25,000	1,2	25,000	0,00	0,00
EXCHANGE s.r.o.	250,00	25,000	1,2	25,000	0,00	0,00
LEBOW Bank CZ a.s.	252,10	25,211	1,2	25,211	0,00	47,10
Vulcanbank CZ a.s.	243,00	24,300	1,2	24,300	0,00	0,00
Ukuzbank a.s.	240,00	24,000	1,2	24,000	0,00	0,00
GE Money Bank	240,00	24,000	1,2	24,000	0,00	0,00
Československá obchodní banka a.s.	247,46	24,746	1,2	24,746	0,00	0,00
Česká spořitelna a.s.	247,00	24,700	1,2	24,700	0,00	0,00
Ballifinan Bank	240,20	24,020	1,2	24,020	0,00	0,00
Komerční banka	240,00	24,000	1,2	24,000	0,00	0,00
UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	240,00	24,000	1,2	24,000	0,00	0,00
Equa bank	240,00	24,000	1,2	24,000	0,00	0,00

Běžky a smluvní, vč. nezobrazují aktuální kurzovní listy, jsou smluvní bez poplatku.

Tip pro učitele

Jako opakovací téma prodiskutujte se žáky otázky:

Je vhodnější při cestách do ciziny platit cizí měnou hotově nebo prostřednictvím platební karty?

Jaké ochranné prvky jsou používány na bankovkách v ČR?